

**Plan Rozwoju Lokalnego  
Gminy  
Grodziczno  
woj. warmińsko-mazurskie**

**EUROCONSULTING, Olsztyn 2004 rok**

# **Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej Gminy Grodziczno.**

## **Spis treści:**

### **I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego.**

### **II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza w Gminie Grodziczno.**

#### **1. Informacje ogólne o Gminie Grodziczno.**

##### **1.1 Położenie, powierzchnia i podział administracyjny.**

##### **1.2 Gleby.**

##### **1.3 Fauna i flora.**

##### **1.4 Szanse rozwoju turystyki w Gminie Grodziczno.**

##### **1.5 Zagospodarowanie przestrzenne**

##### **1.6 Własność nieruchomości w Gminie Grodziczno**

##### **1.7 Identyfikacja potrzeb.**

#### **2. Struktura Gospodarki.**

##### **2.1 Rolnictwo i leśnictwo.**

##### **2.2 Struktura zatrudnienia**

##### **2.3 Identyfikacja problemów**

#### **3. Problemy społeczne.**

##### **3.1 Struktura demograficzna.**

##### **3.2 Aktywność ekonomiczna.**

##### **3.3 Warunki życia i poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Grodziczno.**

##### **3.4 Grupy narażone na marginalizację społeczno – ekonomiczną, wymagające wsparcia.**

##### **3.5 Identyfikacja problemów.**

### **III. Realizacja priorytetów i zadań.**

### **IV. Realizacja zadań i projektów.**

#### **1 . Planowane projektu i/ lub zadania inwestycyjne w latach 2004-**

**2006 i latach następnych - projekty długoterminowe.**

**2 . Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu , województwa, kraju oraz Unii Europejskiej.**

**3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.**

**V. Plan finansowy na lata 2004- 2006.**

**1. Źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno w latach 2004- 2006.**

**Budżet Gminy Ostróda**

**Budżet państwa**

**Prywatne**

**Środki U.E**

**Inne / jakie/.**

**VI. System wdrażania planu rozwoju lokalnego.**

**VII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.**

**1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego,**

**1. Sposoby oceny realizacji planu rozwoju lokalnego**

**2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi**

**4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno.**

## **Tabele i wykresy.**

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych.

Tabela 2. Mieszkania zamieszkane według rodzaju podmiotów będących właścicielami mieszkań i okresu budowy budynku. w gminie Grodziczno.

Tabela 3. Wybrane zakłady na terenie Gminy Grodziczno oraz rodzaje działalności.

Tabela 4. Powierzchnia zasiewów według grup obszarowych powierzchni użytków rolnych w Gminie Grodziczno.

Tabela 5. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich wg danych spisu powszechnego 2002 roku w Gminie Grodziczno na tle województwa warmińsko mazurskiego.

Tabela 6. Powierzchnia zasiewów w procentach , w układzie porównawczym gminy i województwa.

Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych województwa i Gminie Grodziczno.

Tabela 8. Struktura wieku mieszkańców Gminy Grodziczno.

Tabela 9. Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko – mazurskim i Gminie Grodziczno.

Tabela 10. Źródła utrzymania w układzie porównawczym Polski i województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela 11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci.

Tabela 12. Gospodarstwa domowe wg liczby osób w nich zamieszkujących.

Tabela 13. Budynki mieszkalne zamieszkane według wyposażenia w instalację, okresu budowy i rodzaju podmiotów będących właścicielami lub współwłaścicielami.

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych w układzie porównawczym.

Wykres 1. Struktura gospodarstw rolnych w powiecie nowomiejskim wg powierzchni obszarowych na tle województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2002 w %.

Wykres 2. Struktura wiekowa społeczeństwa polskiego na tle średniej w krajach Unii Europejskiej.

Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Grodziczno na tle średniej województwa warmińsko – mazurskiego.

## **I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.**

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno położonej na południowo- zachodnim krańcu województwa warmińsko – mazurskiego zakłada dokładny czas realizacji na lata 2004-2006 oraz czas przybliżony na lata następne. Plan zakłada realizację zadań w obszarach wiejskich -**3.1** oraz obszarach podlegających restrukturyzacji – **3.2.** i jest komplementarny z programem województwa warmińsko – mazurskiego , Polski i Unii Europejskiej.

Program zgodny jest z Ustawą o Samorządzie Gminnym z 8 marca 1990 roku oraz Ustawą i Samorządzie Powiatowym z 5 czerwca 1998 rok.

oraz „ II Polityką Ekologiczną Państwa”

Do jego przygotowania programu zaangażowano przedstawicieli mieszkańców gminy– lokalnych liderów. Plan będzie realizowany po uzyskaniu akceptacji społecznej . Dokument będzie wdrażany Uchwałą Rady Gminy Grodziczno

## **II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy Grodziczno.**

### **1. Informacje ogólne.**

#### **1.1 Położenie, powierzchnia i podział administracyjny.**

Gmina Grodziczno leży na obszarze pagórkowatym, o podłożu gliniastym, nachylonym w kierunku południowo-zachodnim od wysokości 175 m.n.p.m. do około 100 m.n.p.m. Od zachodu podcięty rynną rzeki Wel, teren odkryty, wykorzystywany głównie rolniczo.

Gmina Grodziczno położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, przy granicy z województwem kujawsko-pomorskim. Wchodzi w skład powiatu nowomiejskiego i graniczy z gminami:

Kurzętnik

Nowe Miasto Lubawskie

Lubawa

Rybno

Lidzbark

## Brzozie

Powierzchnia gminy wynosi 154,3 km,<sup>2</sup> na jej terenie mieszka ok. 6700 osób,( dane : Urząd Gminy Grodziczno 2004 rok),w 17 sołectwach.

### 1.2. Gleby

Obszarami podlegającymi szczególnej prawnej ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Grodziczno zajmują kilka procent powierzchni wśród użytków rolnych. Zmiana ich użytkowania w areale powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra.

Chronione są też grunty rolne klasy IV, których zmiana użytkowania w areale powyżej 1 ha wymaga zgody Wojewody. Grunty tej klasy stanowią ponad połowę obszaru gminy Z mocy ustawy ochronie podlegają również gleby pochodzenia organicznego, mające na terenie gminy duży udział wśród trwałych użytków zielonych i występują głównie w dolinie rzeki Wel. Zmiana ich użytkowania w areale powyżej 1 ha wymaga zgody Wojewody.

**Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych.**

	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
	w ha	w odsetkach	w ha	w odsetkach
<b>Ogółem</b>	<b>12603</b>	<b>100,0</b>	<b>12602</b>	<b>100,0</b>
użytki rolne	11500	91,2	11500	91,3
grunty orne	10326	81,9	10326	81,9
w tym odłogi	245	1,9	245	1,9
ugory	250	2,0	250	2,0
sady	15	0,1	15	0,1
łąki	716	5,7	716	5,7

pastwiska	443	3,5	443	3,5
lasy i grunty leśne	530	4,2	530	4,2
pozostałe grunty	573	4,5	572	4,5

Źródło : Narodowy Spis Powszechny rok 2002

### 1.3.Fauna i flora.

Ponad 37% obszaru gminy (57,65 km<sup>2</sup>) jest objęte różnymi formami ochrony przyrody. 41,8 km<sup>2</sup> zajmuje park krajobrazowy, a 15,9 km<sup>2</sup> obszar chronionego krajobrazu. Na terenie gminy częściowo położony jest Welski Park Krajobrazowy, ustanowiony w 1995 roku. Utworzono go przede wszystkim w celu ochrony rzeki Wel i jej doliny oraz jezior, przez które przepływa. Charakterystyczną cechą parku jest różnorodność cech środowiska przyrodniczego, ciekawy krajobraz oraz bogactwo flory i fauny. Jest utworzony rezerwat przyrody na przełomowym odcinku rzeki Wel zwanym "Piekielkiem nad Welem" (lub "Piekłem"). Przełomowy odcinek rzeki Wel ma długość 2 km, znajduje się w pobliżu siedziby byłego leśnictwa Straszewo. Rzeka ma tu charakter szumiącego potoku górskiego, cechuje się znacznym spadkiem, nieco krętym biegiem i kamienistym dnem. Na terenie projektowanego rezerwatu występuje kilkanaście gatunków chronionych, w tym objęte ochroną, m.in. kopytnik pospolity, marzanna wonna, konwalia majowa, kruszyna pospolita oraz ochroną ścisłą: pluskwica europejska, wawrzynek wilczęłyko, kruszczyk szerokolistny, bluszcz pospolity, gnieźnik leśny, krasnorost-hildenbrandia, skrzyp olbrzymi.

Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody:

- ▶ skupienie dwóch dębów o obwodach 319 cm i 445 cm w parku w Nowym Grodzicznie,
- ▶ skupienie drzew - lipa drobnolistna o obwodzie 373 cm , dąb szypułkowy o obwodzie 455 cm w Katlewie
- ▶ skupienie 6 drzew - klon, jawor, dąb szypułkowy, dwa graby oraz modrzew

europejski o obwodach od 191 cm do 290 cm w parku w Nowym Grodzicznie. W gminie Grodzicznie występują też 4 parki wiejskie podworskie.

#### **1.4. Szanse rozwoju turystyki w Gminie Grodziczno.**

Gmina, malowniczo położona, znajduje się między dwoma ośrodkami wypoczynkowymi - w Ostaszewie i Rynku i jednym gospodarstwem agroturystycznym. Leżące nad jeziorami pośród lasów, na pięknym terenie pagórkowatym, dają wypoczywającym warunki aktywnej rekreacji. Ośrodki wymagają wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Przez gminę przepływa rzeka Wel, będąca coraz bardziej docenianym szlakiem spływów kajakowych, w opinii wodniaków wartym szerszego rozpropagowania. Atrakcją jest także Welski Park Krajobrazowy, częściowo położony na terenie Gminy Grodziczno i rezerwat "Piekieko".

Potencjalnie na terenie gminy istnieje więcej miejsc posiadających walory krajobrazowe i historyczne do rozwoju tej funkcji.

Turystyka i rekreacja staje się ważnym czynnikiem rozwoju gminy. Sprzyja temu położenie gminy. Przez jej teren przepływa rzeka Wel - największy lewobrzeżny dopływ Drwęcy. Bierze ona początek w okolicy wsi Jankowice u podnóża Wzgórz Dylewskich na wysokości 231 m n.p.m. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 799,1 km<sup>2</sup> (gmina Grodziczno i Nowe Miasto Lub.). Wel w gminie Grodziczno płynie przez bardzo urozmaicony teren. Odzwierciedleniem tego jest występowanie odcinków rybackich charakterystycznych zarówno dla krainy pstrąga, lipienia, brzany i leszcza. Ogólnie na całej długości Welu stwierdzono występowanie 28 gatunków ryb i 2 gatunków raków. Na szczególną uwagę zasługują ryby wędrownie: węgorz, pstrąg potokowy, troć wędrowna. Na obszarze gminy Grodziczno znajduje się duża ilość jezior. Jest tu ponad 20 zbiorników o powierzchni powyżej 1 ha. Największymi jeziorami są: Kiełpińskie, Jakubowskie, Linowiec oraz Katlewskie. Trzy ostatnie są w stanie silnego zarastania. Jezioro Kiełpińskie zaliczane jest do najczystszych w okolicy, posiada II klasę czystości. Wysokie walory krajobrazowe (lasy porastające brzegi jeziora) oraz dobra jakość wód powodują, że w sezonie letnim nad jeziorem wypoczywają liczne grupy turystów.

Najstarszym zabytkiem znajdującym się na terenie naszej gminy jest kościół parafialny w Grodzicznie. Pierwsze udokumentowane wzmianki o parafii pochodzą z czternastego wieku i



związane są z budową w 1340 roku gotyckiego kościoła pw. św. Piotra i Pawła. Parafia w Grodzicznie była prawdopodobnie pierwszą ustanowioną przez zakon Krzyżacki na tej części ziemi lubawskiej.

Podczas wojen krzyżacko-polskich w piętnastym wieku kościół uległ poważnym zniszczeniom. Odbudowany został ponownie w 1500 roku. W 1739 roku odnowiono świątynię oraz dobudowano drewniane prezbiterium. Ponownie odrestaurowano świątynię w 1822 roku, natomiast w roku 1900 dobudowano murowaną kruchtę boczną i zakrystię. Dalsze prace renowacyjne przeprowadzono w 1922 roku. Podczas drugiej wojny światowej gmach kościelny nie został naruszony, natomiast zostały rozbite drzwi i zamki, podjęta była też próba rozbicia tabernakulum. W 1946 roku przeprowadzono remont kościoła. Kolejny poważny remont został rozpoczęty dopiero w 1994 roku. Kościół w Grodzicznie jest wybudowany w stylu gotyckim, orientalnym z cegły na kamiennym cokole. Prostokątny korpus z kwadratową wieżą od zachodu oraz niższym i wyższym drewnianym, trójbocznie zamkniętym prezbiterium od wschodu, wzniesionym w zrębowej, odeskowanym. Do korpusu nawowego, od strony południowej przylega prostokątna kruchta boczna. a do ściany północnej prezbiterium dostawiona murowana zakrystia, której szczyt wschodni trójkątny jest otynkowany. Górna partia wieży cechuje się prostokątnymi blendami mieszczącymi ostrołukowe otwory doświetlające. Korpus, prezbiterium i kruchta boczna są pokryte osobnymi dachami dwuspadowymi. Wieża natomiast dachem namiotowym. Wnętrze świątyni jest jednonawowe, przekryte drewnianym stropem kasetonowym wspartym na czterech drewnianych kolumnach. Wnętrze kościoła jest w większości z siedemnastego i osiemnastego wieku. Tworzą go: ołtarz główny z około 1740 r. Z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem z połowy siedemnastego wieku, wczesnobarokowa rzeźba Chrystusa w Grobie z połowy siedemnastego wieku, późnobarokowe tabernakulum. Barokowy ołtarz boczny św. Jana Nepomucena, ołtarz boczny Męki Pańskiej oraz barokowy ołtarz boczny Matki Boskiej z 1740r. Prawdopodobnie z czternastego wieku pochodzą okucia drzwi z kruchty zachodniej do nawy kościoła oraz okucia i drzwi kruchty południowej. W kościele znajduje się jeszcze posiadające historyczną wartość złote przedmioty: monstrancja i kielich barokowy kociołek do wody święconej późno barokowy lichtarz. Organy pochodzą z ok. 1880r. Najcenniejsze zabytki zostały przeniesione do muzeum w Pelplinie i są to: gotyckie rzeźby Boga Ojca Tronującego i Matki Boskiej Tronującej z 1380 r., oraz renesansowa figura Chrystusa Salvatora z okresu po połowie szesnastego wieku.

Na terenie gminy najstarsze ślady pobytu człowieka pochodzą z epoki neolitu(ok. 4000-1.500 lat p.n.e.). Należą do nich siekiery kamienne znalezione w **Lubawie oraz w**

## **Linowcu.**

**Grodziczno** -kościół gotycki trójnawowy z około 1340 r.

**Boleszyn** -kościół późno barokowy zbudowany w latach 1721-23.

**Mroczo** -zabytkowe domy z pierwszej połowy dziewiętnastego wieku.

**Trzcina**-tablica upamiętniająca pomordowanych w czasie drugiej wojny światowej znajdująca się przy drodze wiodącej do Mrocza,

**Rynek** -drewniane zabudowania zwane poniatówkami pochodzące z okresu międzywojennego ; grobowiec dawnego właściciela majątku Rynek o nazwisku Mateja. który splądrowano po drugiej wojnie światowej.

**Trzcina** - ślady słowiańskiego grodziska pochodzące z okresu wczesnego średniowiecza.

### W rozwoju turystyki w gminie przyjęto następujące zasady:

1uporządkowanie istniejącego zagospodarowania turystycznego poprzez podniesienie jego standardu i i sukcesywne włączanie do systemu kanalizacji sanitarnej;

1poprzedzanie nowego zainwestowania rozwiązaniem gospodarki ściekowej w sposób nie zagrażający środowisku;

2rozwoj turystyki krajoznawczej szczególnie w obrębie strefy I „parkowo- krajobrazowej”;

3rozwoj bazy dla różnych form turystyki; szczególny nacisk należy położyć na przedłużenie sezonu turystycznego.

4budowa obiektów związanych z obsługą szlaków turystycznych - drogowych, rowerowych, wodnych;

5nową zabudowę turystyczną należy wiązać z istniejącymi układami osadniczymi.

### Zasady rozmieszczenia bazy turystycznej:

Tereny rozwojowe pod zabudowę turystyczną wyznaczono w miejscowości Mroczenko nad rzeka Bałwanką, w miejscowości Mroczo, Zwiniarz, Wenecja, rejon jeziora Grąd oraz adaptowano tereny rozwojowe wyznaczone w planach miejscowych.

Ponadto zabudowa turystyczna w różnych formach może powstawać w ramach wyznaczonych terenów osadniczych.

W zagospodarowaniu obszarów turystycznych przyjmuje się zasadę, że obrzeża jezior i rzek są wolne od zabudowy, za wyjątkiem obiektów bezpośrednio związanych z obsługą szlaków wodnych oraz służących rekreacji przyrodniczej (kapieliska, przystanie, stacje wodne itp). Szerokość niezabudowanych obrzeży winna być określona w planach miejscowych i

uwzględniać obowiązujące w tym zakresie przepisy, warunki fizjograficzne oraz liczbę osób, która będzie je penetrować.

Należy zachować swobodny dostęp do dróg publicznych t.j. pas terenu o szerokości 1,5 m od linii brzegowej musi być ogólnie dostępny, zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.(Dz. U. Nr 115 póź. 1229)

Agroturystyka może być rozwijana na terenie całej gminy, a w szczególności na terenie strefy I - ej w ramach istniejących siedlisk.

### **Szlaki turystyczne**

Przez teren gminy nie przebiegają ścieżki rowerowe o znaczeniu międzynarodowym, międzyregionalnym. Obecnie wyznaczone są ścieżki rowerowe w obrębie Welskiego Parku Krajobrazowego o znaczeniu lokalnym, W Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodziczno proponuje się utworzenie sieci ścieżek rowerowych o znaczeniu lokalnym. Gmina może wyznaczyć ścieżki o innym przebiegu, stosownie do potrzeb. Wszystkie trasy wymagają urządzenia oraz wyposażenia w usługi.

Szlak kajakowy prowadzi rzeką Wel i łączy się z projektowanym szlakiem turystyki wodnej rzeki Drwęcy, również wymaga urządzenia i wyposażenia w usługi.

## **1.5. Zagospodarowanie przestrzenne.**

### **Zasady wydzielenia stref polityki przestrzennej**

Na obszarze gminy wydzielono 4 strefy o zróżnicowanych zasadach zagospodarowania i kierunkach polityki przestrzennej.

**Strefa I -parkowo-krajobrazowa**, obejmuje najcenniejsze przyrodniczo tereny w środkowej części gminy - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel oraz teren Welskiego Parku Krajobrazowego. Przewidziana do rozwoju funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej oraz rolnictwa ekologicznego.

**Strefa II - krajobrazowa**, obejmuje Buchnowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz część terenu „Ostoi Rzeki Wel" w południowo-wschodniej części gminy. Przewidziana do rozwoju funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej oraz rolnictwa ekologicznego.

**Strefa III -aktywizacji gospodarczej**, obejmuje północno- wschodnią część gminy. Przewidziana do rozwoju wielofunkcyjnego - mieszkalnictwa, rzemiosła, wytwórczości i składów, bardziej intensywnych form rolnictwa, a w rejonie jeziora Hartowiec również funkcji turystycznej.

**Strefa IV - rolniczo-osadnicza**, obejmuje południowo-zachodnie tereny gminy. Przewidziana do rozwoju głównie funkcji rolnej

Jako podstawowe kryterium wydzielenia stref przyjęto walory przyrodniczo -krajobrazowe i wrażliwość środowiska na działalność ludzką w oparciu o warunki ekofizjograficzne, prawne formy ochrony przyrody oraz obecne trendy rozwojowe.

W obrębie strefy I i III wydzielono **obszary funkcjonalne**. Jako kryterium wydzielenia obszarów przyjęto granice terenów objętych ochroną prawną, charakter istniejącego zagospodarowania, trendy rozwojowe na danym obszarze i predyspozycje terenu do pełnienia określonych funkcji. W obrębie stref i obszarów funkcjonalnych wydzielono **tereny osadnicze** oraz w odniesieniu do obszarów, gdzie spodziewany jest znaczny rozwój również tereny rozwojowe. Tereny osadnicze zostały wyznaczone w granicach istniejącego zainwestowania przy czym tereny wyznaczone pod zabudowę w obowiązującym do końca 2002 r planie miejscowym gminy potraktowano jako stan istniejący, niezależnie od tego czy zostały zabudowane czy nie.

### **Kierunki polityki przestrzennej w poszczególnych strefach**

#### **Strefa I -parkowo-krajobrazowa,**

Teren strefy przecina teren gminy Grodziczno od jej południowo - wschodniej granicy w kierunku północno-zachodnim. Obejmuje tereny najcenniejsze krajobrazowe i przyrodniczo związane ze środkowym biegiem rzeki Wel: Welski Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wel.

W obrębie strefy znajduje się rezerwat „Piekiełko” oraz projektowane ostoje przyrody: „Zakole Rzeki Wel” oraz część ostoi „Rzeka Drwęca” Funkcje gospodarcze w tej strefie muszą być podporządkowane wymogom ochrony środowiska.

W obrębie strefy wydzielono dwa obszary funkcjonalne:

**obszar IA** - „Parkowy”- obejmujący teren Welskiego Parku Krajobrazowego (WPK) - jego znaczącą część położoną w granicach gminy Grodziczno. Granica obszaru pokrywa się z granicą WPK

Obszar położony prawie w całości w zlewni pojeziernej. Tylko północny skraj obszaru znajduje się poza zlewnią - okolice miejscowości Grodziczno i częściowo Nowe Grodziczno.

Obszar predystynowany głównie do funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej w tym

również w formach pobytowych, oraz rolnictwo w formach przyjaznych środowisku.

Na terenie parku krajobrazowego zasady użytkowania i zagospodarowania określi plan ochrony parku. Do czasu opracowania planu ochrony parku należy stosować wymogi w zakresie użytkowania i ochrony według przepisów odrębnych -Rozporządzenie nr 24/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 8 sierpnia 1996 r. Obowiązuje m.in. zakaz zmiany stosunków wodnych, regulacji i zabudowy hydrotechnicznej rzek, cieków i zbiorników wodnych oraz innych prac mogących mieć niekorzystny wpływ na ekosystemy objęte ochroną i pogarszających stan zasobów wodnych, z wyłączeniem z zakazu budowy ujęć wodnych.

#### kierunki polityki przestrzennej:

1. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.
2. chronić teren ostoi przyrody „Zakole Rzeki Wel” przed nową zabudową w tym rolniczą;
3. zachować rzekę Wel i jej dolinę w wysokim stopniu naturalności.
4. chronić pozostały teren WPK przed zabudową rozproszoną; nową zabudowę, należy lokalizować w nawiązaniu do istniejącej zabudowy wsi Lorki i Trzcina.
5. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
6. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
7. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
8. preferencje dla rozwoju turystyki kwalifikowanej, wędrowskiej - rowerowej, pieszej, wodnej;
9. przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych.
10. rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.
11. w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania,
12. rozwój osadnictwa turystycznego w rejonie miejscowości Rynek, zgodnie z obowiązującym planem miejscowym oraz na wyznaczonych terenach rozwojowych w m. Rynek i w rejonie jez. Grądy przy drodze do miejscowości Kiełpiny. W północnej części obszaru, w sąsiedztwie miejscowości Grodziczno wyznaczono tereny

rozwojowe pod nowe osadnictwo o dominującej funkcji mieszkaniowej.

**obszar IB** - „krajobrazowy” - obejmujący teren „Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel” (OChK Doliny Rzeki Wel), jego części w granicach gminy Grodziczno. Granica obszaru pokrywa się z granicą (OChK Doliny Rzeki Wel) W obrębie obszaru znajduje się część ostoi „Rzeka Drwęca”

W obrębie obszaru obowiązują zakazy i nakazy zawarte w Rozporządzeniu nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003. Obowiązują m.in. zakazy lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem realizacji inwestycji realizujących cele publiczne, zakaz likwidowania obszarów wodno-błotnych, zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2004r (Dz. U. Nr179 póź. 1490 z 2002r) m.in, fermy hodowlane o wielkości powyżej 50 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP)

#### kierunki polityki przestrzennej:

uniknąć prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.

chronić dolinę rzeki Wel przed zabudową w tym rolniczą; zachować rzekę i jej dolinę w wysokim stopniu naturalności.

trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu

tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.

gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.

przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych.

rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.

obiekty obsługi ruchu turystycznego lokalizować w nawiązaniu do istniejącej sieci osadniczej w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania, rozwój upraw warzywniczych i sadownictwa

W obrębie obszaru nie wyznaczono terenów rozwojowych osadnictwa, jedynie niewielki

teren pod funkcje rekreacyjne nad rzeką Bałwanką w miejscowości Mroczenko i w przysiółku Wenecja.

Nowa zabudowa winna być realizowana na terenach osadniczych, gdzie rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe nie zostały wykorzystane. Są to tereny położone w większości poza zlewnią pojezierną.

Gospodarka ściekowa w miejscowościach Zajączkowo, Kuligi może być prowadzona w oparciu o indywidualne systemy

## **Strefa II - „krajobrazowa”**

obejmuje teren „Buchnowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” (Buchnowski OchK), jego części w granicach gminy Grodziczno oraz cz. ostoi „Zakole Rzeki Wel” Teren w całości położony w zlewni pojezierniej.

W obrębie strefy obowiązują zakazy i nakazy zawarte w Rozporządzeniu nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003. Obowiązują m.in. zakazy lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem realizacji inwestycji realizujących cele publiczne, zakaz likwidowania obszarów wodno-błotnych, zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2004r (Dz. U. Nr 179 póź. 1490 z 2002r) m.in. fermy hodowlane o wielkości powyżej 50 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP)

### kierunki polityki przestrzennej:

1. chronić teren ostoi przyrody „Zakole Rzeki Wel” przed zabudową w tym rolniczą; w obrębie tego terenu winien obowiązywać całkowity zakaz wyznaczania nowych siedlisk budowlanych;
2. przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych;
3. rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.
4. w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania.
5. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpo-

średnio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.

6. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
7. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
8. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe o dominującej funkcji turystycznej w rejonie jez. Grady przy drodze do Kiełpin.

### **Strefa III - „aktywizacji gospodarczej”**

Obejmuje tereny w północno-wschodniej części gminy, w większości rolnicze o niskiej lesistości, charakteryzujące się występowaniem urodzajnych gleb, stosunkowo odporne na antropopresję.

W obrębie strefy wydzielono dwa obszary funkcjonalne:

1. **obszar IIIA** - „rolniczy” - obejmujący tereny położone w północnej części strefy, w większości poza zlewnią pojezierną z wyjątkiem fragmentu wschodniego w sąsiedztwie jeziora Zwiniarz i jeziora Katlewo Obszar predystynowany do:
  - utrzymania dominacji funkcji rolnej w formach bardziej intensywnych
  - rozwoju osadnictwa
  - rozwoju małych i średnich zakładów produkcyjnych z preferencją przetwórstwa rolno- spożywczego

#### kierunki polityki przestrzennej:

1. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
2. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
3. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
4. w rolnictwie należy dążyć do poprawy struktury obszarowej gospodarstw tworzenie gospodarstw farmerskich.
5. potrzeby w zakresie budowy elektrowni wiatrowych, masztów telefonii komórkowej należy realizować w obrębie tego obszaru
6. obiekty produkcyjne należy lokalizować przede wszystkim na wyznaczonych terenach



rozwojowych oraz w obrębie istniejących jednostek osadniczych.

7. szerszy rozwój przemysłu winien być poprzedzony realizacją sieci kanalizacji sanitarnej.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe osadnictwa o dominującej funkcji mieszkalno-usługowej i tereny przemysłowo -składowe.

Gospodarka ściekowa w miejscowościach Świnarc i Zwiniarz może być prowadzona w oparciu o indywidualne systemy.

**2obszar III B** - „rolniczo - turystyczny”, obejmujący tereny położone w południowej części strefy, w rejonie jeziora Hartowieckiego oraz wsi Ostaszewo o glebach średnio i słabo urodzajnych, położone w zlewni pojeziernej. Obszar predysponowany do rozwoju funkcji turystycznej w tym form pobytowych oraz osadnictwa.

#### kierunki polityki przestrzennej:

gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.

nową zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną lokalizować przede wszystkim na terenach wyznaczonych w planie miejscowym

na wyznaczonych terenach rozwojowych nową zabudowę mieszkaniową, rekreacyjną i usługową realizować wzdłuż istniejących dróg gminnych i tras przebiegu urządzeń sieciowych, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy,

rozwój agroturystyki,

gospodarka rolna w oparciu o ekologiczne zasady gospodarowania, rozwój upraw sadowniczych i ogrodnictwa

unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.

#### **Strefa IV- „rolniczo-osadnicza”**

obejmuje południowo - zachodnią część gminy. Obszar strefy przylega od strony wschodniej do granic Wolskiego Parku Krajobrazowego, a od strony północnej do granicy Obszaru Chronionego Rzeki Wel. Są to tereny w większości rolnicze o niskiej lesistości, charakteryzujące się występowaniem gleb w większości średniej przydatności rolniczej, położone w zlewni pojeziernej. Obszar predystynowany do:

1. utrzymania dominacji funkcji rolnej w formach bardziej intensywnych
2. rozwoju osadnictwa
3. rozwoju małych i średnich zakładów produkcyjnych z preferencją przetwórstwa rolno-spożywczego.

#### kierunki polityki przestrzennej:

1. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
2. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
3. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
4. gospodarka rolna w formach bardziej intensywnych z ograniczeniami wynikającymi z faktu położenia obszaru w zlewni pojeziernej
5. ze względu na położenie w obrębie zlewni pojeziernej szerszy rozwój możliwy po zrealizowaniu systemów kanalizacji sanitarnej.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe o dominującej funkcji rekreacyjnej w obrębie Mroczo. Nowa zabudowa mieszkalno-usługowa i produkcyjna winna być realizowana na terenach osadniczych, gdzie rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe i przemysłowe nie zostały wykorzystane.

### **1.6. Własność nieruchomości w Gminie Grodziczno.**

Podstawowym warunkiem urynkwienia gospodarki jest jej oparcie na własności prywatnej Tymczasem w wielu regionach Polski pokutują stare stosunki własności państwowej lub komunalnej , które to nie zachęcają do inwestowania. W efekcie majątek niszczeje a bezrobocie wzrasta.

Przekształcenia ustrojowe wywarły olbrzymi wpływ na strukturę gospodarki . Z jednej strony objawiło się to zanikaniem przedsiębiorstw tradycyjnie uznawanych za strategiczne dla miasta, z drugiej zaś nastąpił wzrost ilości prywatnych podmiotów gospodarczych.

Grunty komunalne stanowią 1,26 % powierzchni Gminy Grodziczno i są niezbędne do wykonywania działań statutowych.

**Tabela 2. Mieszkania zamieszkane według rodzaju podmiotów będących właścicielami mieszkań i okresu budowy budynku w gminie Grodziczno.**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Mieszkania stanowiące własność					
			osób fizycznych	Spółdzielni mieszk.	gminy	Skarbu Państwa	Zakładów pracy	pozostałych podmiotów
m - mieszkania								
p - powierzchnia użytkowa mieszkań w m <sup>2</sup>								
l - ludność								
<b>OGÓŁEM</b>	m	1550	1420		44	30	43	13
	p	128291	121647	-	1730	1470	2172	1272
w tym zamieszkane stale	m	1527	1402	-	44	25	43	13
	p	126968	120549	-	1730	1245	2172	1272
	l	6227	5852	-	139	69	136	31
Mieszkania <sup>1</sup> w budynkach wybudowanych w latach:	m	258	210		8	12	18	10
	p	18398	15751	-	310	697	886	754
1918-1944	m	276	244	-	20	10	#	#
	p	19547	18171	-	817	425	62	72
1945 - 1970	m	458	427	-	13	4	14	-
	p	33289	31974	-	489	176	650	-
1971 – 1978	m	192	190	-	-	#	#	-
	p	17678	17626	-	-	20	32	-
1979 - 1988	m	205	192	-	3	3	7	-
	p	20721	20031	-	114	152	424	-
1989 – 2002	m	156	153	-	-	-	#	#
	p	17978	17714	-	-	-	118	146
w tym w latach		18	18					
m								
	p	2085	2085	-	-	-	-	-

będących w budowie	m	5	4	-	-	-	-	#
	p	680	380	-	-	-	-	300
nie ustalono	m	-	-	-	-	-	-	-
	p	-	-	-	-	-	-	-

<sup>1</sup>Zamieszkane

Dane : Narodowy Spis Powszechny rok 2002 .

Własność mieszkań w Gminie Grodziczno: osoby fizyczne – 91,6 %, w zarządzie gminy – 2,8 %, do Skarbu Państwa należy – 1,9 %, zakłady pracy dysponują – 2,7 % wszystkich mieszkań, 1,0 % należy do innych, nie prywatnych właścicieli.

Grunty komunalne stanowią 1,2% powierzchni gminy i są niezbędne do wykonywania zadań statutowych.

### **1.7. Identyfikacja problemów.**

- **Gmina jest zaledwie w 47,4 % gospodarstw domowych podłączonych jest do wodociągu( źródło: Narodowy Spis Powszechny, Olsztyn 2002 rok), według danych Urzędu Wojewódzkiego Olsztyn 2004 poziom zwodociągowania gminy wynosi 39,2%.**
- **Rozwiązania wymaga problem utylizacji odpadów stałych w gminie.**
- **Gmina nie posiada kanalizacji ściekowej.**
- **Zły stan dróg i przystanków autobusowych.**
- **Nie rozwiązane problemy gospodarki ściekowej i odpadów stałych hamują rozwój usług turystycznych.**
- **Zbyt mało działań zmierzających do przekształceń własnościowych istotnych dla gospodarki gminy terenów i obiektów ogranicza aktywność społeczną.**
- **Niedoinwestowanie sieci energetycznej zwalnia rozwój przedsiębiorczości i budownictwa mieszkaniowego.**
- **Dobrze zdiagnozowane i zaplanowane działania zmierzające do wprowadzenia ład urbanistycznego w gminie.**
- **Dobrze zidentyfikowane strefy planowanych działań w tym gospodarczych.**
- **Układ komunikacyjny wymagający remontów.**
- **Brak uzbrojonych terenów pod inwestycje przemysłowe w wyznaczonej strefie.**

- Duży odsetek mieszkań i gruntów gminy znajduje się w rękach prywatnych właścicieli , co daje dobre podstawy do rozwoju przedsiębiorczości.
- Gmina posiada potencjał do rozwoju gospodarki rybackiej , alternatywnych źródeł energii oraz turystyki.
- Rolnictwo w gminie będzie ulegało restrukturyzacji , co może spowodować ujawnienie bezrobocia ukrytego.
- Gmina posiada potencjał gruntów rolnych do utrzymania sektora rolniczego.

## 2. Struktura gospodarki.

Gmina ma charakter rolniczy, na jej obszarze znajdują się 943 gospodarstwa rolne. Poza tym zarejestrowanych jest 134 podmiotów gospodarczych oraz 7 zakładów produkcyjnych..

Ważnym elementem rozwoju gminy staje się turystyka i rekreacja, która nabiera coraz większego znaczenia.

**Tabela 3. Wybrane zakłady na terenie Gminy Grodziczno oraz rodzaje działalności.**

<b>Firma</b>	<b>Rodzaj działalności</b>
Wytwórnia wędlin Kamińscy - Mroczo	Przetwórstwo mięsne
Piekarnia – cukiernia – Mański Mroczo	Przetwórstwo żywności
PHU P. Kriks Mroczo	Produkcja prefabrykatów budowlanych
SKR Mroczo	Wydobywanie kredy pojeziernej
Ubojnia - Grodziczno	Przetwórstwo żywności
DPS Grodziczno	Usługi opiekuńcze
„Oristo”Montowo	Meble łazienkowe
Młyn -Rynek	Przetwórstwo żywności
Elektrownia wodna- Lorki, Trzcina	Pozyskiwanie energii ze źródeł alternatywnych
Tartak i młyn -Lorki	Przerób drewna

Dane : Urząd Gminy Grodziczno maj 2004 rok

Szansą na rozbudowanie usług i produkcji na potrzeby lokalnego rynku jest pojawienie się dopłat strukturalnych. Pieniądze z dopłat mogą być czynnikiem aktywizującym gospodarkę.

W powiecie nie ma instytucji wsparcia przedsiębiorczości oraz brakuje systemu szkoleń pro- przedsiębiorczych.

Pewną szansą dla Gminy Grodziczno mogą być środki strukturalne na rozwój przedsiębiorczości, ale istnieje niebezpieczeństwo, że bez wsparcia nie zostaną wykorzystane.

## **2.1 Rolnictwo, rybactwo i leśnictwo.**

Rolnictwo, obok turystyki, jest nadal funkcją wiodącą w gminie. Terenami posiadającymi najbardziej korzystne warunki do rozwoju funkcji rolnej są: w strefie III obszar III A - „rolniczy” oraz strefa IV. W strefie I obszar IB- „krajobrazowy” oraz w strefie II „krajobrazowej” istnieją warunki glebowe korzystne i średniokorzystne do rozwoju funkcji rolnej lecz są tu większe ograniczenia wynikające z położenia na terenach chronionego krajobrazu. W strefie I obszar IA warunki przyrodnicze są mało korzystne dla rolnictwa - niskie klasy gleb bogata rzeźba terenu oraz ograniczenia wynikające z położenia w obrębie Welskiego Parku Krajobrazowego.

W oparciu o rozpoznane warunki do produkcji rolnej przyjęto następujące kierunki rozwoju:

1. dostosowywanie rolnictwa do funkcjonowania w standardach międzynarodowych;
2. budowa struktur umożliwiających korzystanie ze środków unijnych;
3. rozwój kierunków produkcji rolnej (produkcja roślinna i zwierzęca) powinien być uzależniony od potencjału zawartego w warunkach przyrodniczych obszaru, a intensywność produkcji od odporności środowiska na antropopresję;
4. koncentracja stad zwierząt hodowlanych musi być dostosowana do posiadanej powierzchni ziemi (areał, do którego właściciel ma tytuł prawny), pozwalającej na pełne zagospodarowanie odchodów zwierzęcych, zgodnie z Dyrektywą azotanową i ustawą o

nawożeniu oraz gwarantować dobrostan zwierząt;

5. tworzenie większych obszarowo gospodarstw farmerskich na terenach bardziej odpornych na działalność ludzką (antropopresję) t.j. w strefie III obszar III A-„rolniczy" oraz w strefie IV;
6. na pozostałym obszarze gospodarstwa rolne oparte o ekologiczne formy gospodarowania;
7. zasady prowadzenia gospodarki rolnej na obszarze Welskiego Parku Krajobrazowego (strefa I obszar IA) określi, po jego sporządzeniu, plan ochrony parku;

do czasu opracowania planu ochrony parku należy stosować wymogi w zakresie użytkowania i ochrony według przepisów odrębnych - Rozporządzenie nr 24/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 8 sierpnia 1996 r.,

1. na całym obszarze gminy preferuje się rolnictwo zintegrowane z działalnością turystyczną oraz zaleca się tworzenie gospodarstw agroturystycznych;
2. zasady powstawania nowych siedlisk rolniczych zostały omówione w pkt. 6 „zasady rozwoju osadnictwa" Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodziczno.
3. technologie produkcji rolnej muszą uwzględniać wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, w szczególności zasobów wodnych - wód powierzchniowych i wglębnych;
4. na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zakaz lokalizowania ferm hodowlanych; przy lokalizacji obiektów produkcji zwierzęcej na terenach chronionego krajobrazu obowiązują ograniczenia wynikające z Rozporządzeniu nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003r., a na pozostałym obszarze gminy ogranicza się wielkość do 625 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP) /rok;
5. fermy hodowlane nie mogą być lokalizowane na terenach osadniczych i rozwojowych o dominującej funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.

#### W zakresie gospodarki rybackiej

Zaleca się intensyfikację produkcji rybackiej w wiejskich zbiornikach wodnych, która obok



korzyści gospodarczych jest procesem korzystnym dla środowiska przyrodniczego jezior, może również wzbogacić ofertę turystyczną.

### Leśnictwo

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o plany urządzeniowe poszczególnych nadleśnictw, w których określono obszary lasów ochronnych - wodochronnych i glebochronnych.. W celu ochrony obszarów leśnych przed antropopresją należy:

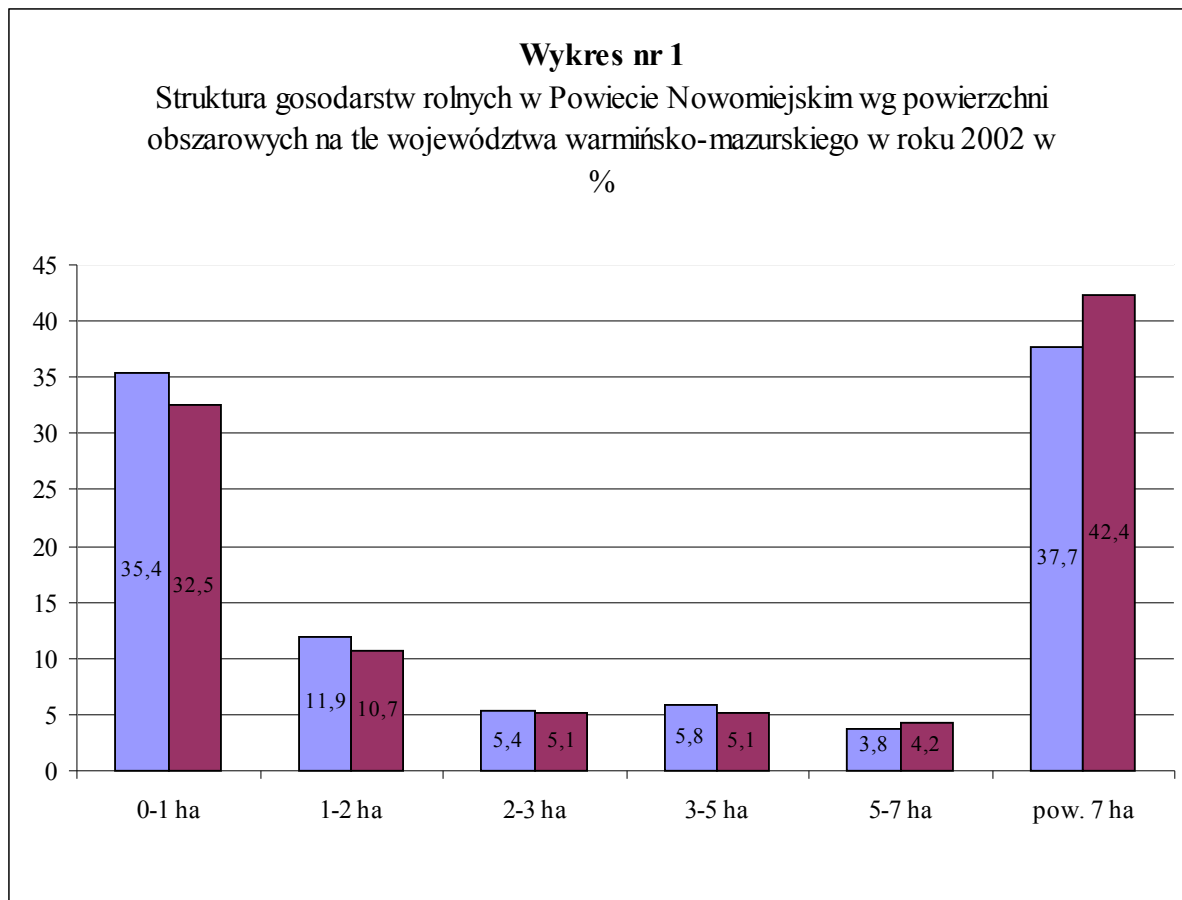
linie energetyczne średniego napięcia prowadzone przez obszary leśne realizować jako kablowe.  
dążyć do zastępowania węgla ekologicznymi surowcami energetycznymi  
ograniczyć poruszanie się pojazdami mechanicznymi na terenach leśnych

4. zwiększać lesistość obszarów gminy poprzez zalesienia enklaw i półenklaw leśnych celem wyrównania granicy polno - leśnej, zalesianie gruntów zbędnych dla rolnictwa, szczególnie na obszarze strefy I i II oraz na obrzeżach jezior i cieków wodnych i terenów zagrożonych erozją.

Gmina ma charakter rolniczy, na jej obszarze znajdują się 943 gospodarstwa rolne, które zatrudniają około 60 % ogółu pracujących mieszkańców gminy.

Ważnym elementem rozwoju gminy staje się turystyka i rekreacja, która może stanowić alternatywne źródło dochodu dla gospodarstw rolnych.

Dla ustalenia prognoz rentowności rolnictwa konieczna jest analiza ich wielkości. Wykresem nr 1 poniżej przedstawiono zagadnienie w układzie porównawczym powiatu nowomiejskiego i województwa warmińsko – mazurskiego.



Źródło: Narodowy Spis Powszechny rok 2002, opracowanie własne.

Struktura wielkości gospodarstw rolnych w powiecie nowomiejskim odbiega od przeciętnej województwa warmińsko – mazurskiego. O ponad 3% mniej jest w gminie małych gospodarstw do 1 ha, a dużych , powyżej 7 ha jest więcej o 4,7%. Taka struktura wielkości gospodarstw rolnych pozwala wyciągnąć wniosek, że restrukturyzacja rolnictwa w gminie będzie

mniej bolesna niż średnio w województwie.

Istotne znaczenie dla prognoz rolniczych ma dostosowanie wielkości gospodarstw i powierzchni zasiewów do struktury hodowli. Problem przedstawiono w tabelach nr 4, 5 i 6.

**Tabela 4. Powierzchnia zasiewów według grup obszarowych powierzchni użytków rolnych w Gminie Grodziczno.**

GRUPY OBSZAROWE UŻYTKÓW ROLNYCH	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha
OGÓŁEM	866	9830
do 1 ha	171	59
1 – 5	144	308
5 – 10	123	792
10 – 15	157	1700
15 – 20	115	1698
20 – 30	83	1731
30 – 50	62	2005
50 ha i więcej	11	1538

Dane : Narodowy Spis Powszechny rok 2002.

**Tabela 5. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich w Gminie Grodziczno na tle województwa warmińsko mazurskiego.**

wyszczególnienie	bydło		Trzoda chlewna		Owce	Konie	Drób ogółem
	ogółem	W tym krowy	ogółem	W tym lochy			
Warmińsko Mazurskie	- 391923	181422	861023	88746	9726	17248	10353080
Gmina Grodziczno	4034 <b>(1,03)</b>	1583 <b>(0,87%)</b>	38763 <b>(4,5%)</b>	3926 <b>(4,4%)</b>	25 <b>(0,26)</b>	76 <b>(0,44)</b>	147612 <b>(1,43)</b>

Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego rok 2002 rok.

W nawiasach podano procentowy udział hodowli zwierząt gospodarskich Gminy Grodziczno w produkcji województwa warmińsko – mazurskiego. Na terenie gminy działają gospodarstwa rolne dostosowane do wymogów Unii Europejskiej a obok nich prawie 58% małych, do 7 ha gospodarstw , które będą musiały ulec przeobrażeniom – zmienić profile, zrzeszyć się w grupy, poszukiwać alternatywnych źródeł dochodów,...

**Tabela 6 . Powierzchnia zasiewów w procentach, w układzie porównawczym gminy i województwa.**

obszar	Powierzchnia zasiewów ogółem w ha	zboża		Strączkowe jadalne na nasiona	ziem- niaki	przemys łowe	pas- tewne	pozos- tałe
		ogółem	W tym podsta- wowe					
Warmińsko - mazurskie	586161 ha	79,4	77,8	0,3	3,8	9,0	6,2	1,3
Gmina Grodziczno	9830 ha	89,1	88,1	0,2	5,6	0,9	4,0	0,3

Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego rok 2002.

Struktura zasiewów jak widać z porównania 2 ostatnich tabel dostosowana jest do potrzeb

hodowli zwierząt gospodarskich. Dla pełniejszego obrazu sytuacji rolnictwa w Gminie Grodziczno poniżej zamieszczona tabela przedstawia strukturę użytkowania gruntów rolnych w układzie porównawczym.

**Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych województwa i Gminy Grodziczno.**

wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne( odsetki)					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
		razem	Grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Warmińsko- Mazurskie	1324213 ha	85,2	58,7	0,2	13,1	13,2	3,0	11,8
Gmina Grodziczno	12603 ha	91,2	81,9	0,1	5,7	3,5	4,2	4,5

Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego rok 2002.

Gminę Grodziczno cechuje wyjątkowo duży odsetek gruntów ornych, stanowią 81,9 % .Użytki rolne stanowią 91,2% ogólnej powierzchni gminy wynoszącej 12.603 ha. Więcej jest w gminie użytków rolnych a w nich ornych niż średnio w województwie, mniej łąk i pastwisk, dlatego gmina posiada niewielki udział w produkcji bydła w województwie ( tabela 5).

## **2.2 Struktura podstawowych branż na terenie gminy.**

Rozwój działalności produkcyjnej na terenie gminy jest ograniczony uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego. Preferuje się kierunki związane z przetwórstwem surowców lokalnych - płody rolne, surowiec drzewny, produkcja zwierzęca oraz małe i średnie zakłady o swobodnych warunkach lokalizacji i technologii bezpiecznej dla środowiska. Zasoby wód podziemnych pozwalają na lokalizację wodochłonnych form produkcji.

Najkorzystniejsze warunki do lokalizacji zakładów przemysłowych posiada na terenie gminy strefa III „aktywizacji gospodarczej”, gdzie wyznacza się tereny rozwojowe pod funkcje przemysłowo - składowe.

Na terenie całej gminy możliwa jest lokalizacja rzemiosła i zakładów drobnej wytwórczości w powiązaniu z istniejącymi układami osadniczymi. Uciążliwość obiektów musi zamykać się w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny.

### **2.3. Identyfikacja problemów:**

**Z chwilą akcesji Polski do Unii Europejskiej, kiedy rolnicy zaczną otrzymywać dopłaty strukturalne , sytuacja mieszkańców wiosek w Gminie Grodziczno ulegnie poprawie . Problemem pozostaną małe gospodarstwa oraz grunty , na które nie będzie dopłat. Ta część sektora rolniczego będzie musiała ulec przeobrażeniom.**

**W niewielkim stopniu rozwiązane problemy gospodarki wodno – ściekowej, wymagają dużych nakładów do całkowitego załatwienia problemu, stanowią istotną przyczynę słabego rozwoju gospodarki , w tym turystyki.**

**Nie rozwiązany problem gospodarki odpadami stałymi, który może nie tylko zabezpieczyć problemy ekologiczne , ale również pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy.**

**Zły stan dróg , wymagających natychmiastowej modernizacji i przebudowy jest drugim co do ważności czynnikiem ograniczającym przedsiębiorczość.**

**Brak instytucji wsparcia biznesu na poziomie powiatu.**

**Niski poziom wiedzy z dziedziny przedsiębiorczości.**

**Niedostateczny poziom wykształcenia mieszkańców.**

**Niedobór środków na inwestycje w przedsiębiorstwa i rolnictwo.**

**Niechęć właścicieli małych gospodarstw do zmian profilu produkcji, zrzeszania się w grupy,..**

**Brak konsumentów potencjalnych usług i produktów na rynku lokalnym, z powodu niskich dochodów.**

**Niska aktywność społeczna mieszkańców gminy . Organizacje pozarządowe mogłyby realizować wiele zadań zapobiegających marginalizacji społeczno – ekonomicznej mieszkańców. Dla aktywizacji organizacji konieczne jest wsparcie ze strony samorządu.**

**Nie rozwiązany problem zanieczyszczenia powietrza ( przestarzałe systemy grzewcze, emitujące duże ilości substancji toksycznych do środowiska).**

**Niski poziom usług telekomunikacyjnych ogranicza przedsiębiorczość.**

**Niedostateczna infrastruktura pozwalająca na rozwój turystyki.**

**Niedoinwestowanie sieci energetycznej ogranicza aktywność ekonomiczną.**

**Niedostateczna wiedza właścicieli małych gospodarstw rolnych na temat alternatywnych źródeł dochodu. Konieczne stałe wsparcie ze strony samorządu.**

**Przeszkody prawno – finansowe uniemożliwiające właścicielom małych gospodarstw rolnych zrzeszanie się w grupy, co pozwoliłoby na osiągnięcie rentowności z działalności rolniczej.**

**Organizacje powołane do wspierania rolnictwa nie spełniają swojej funkcji.**

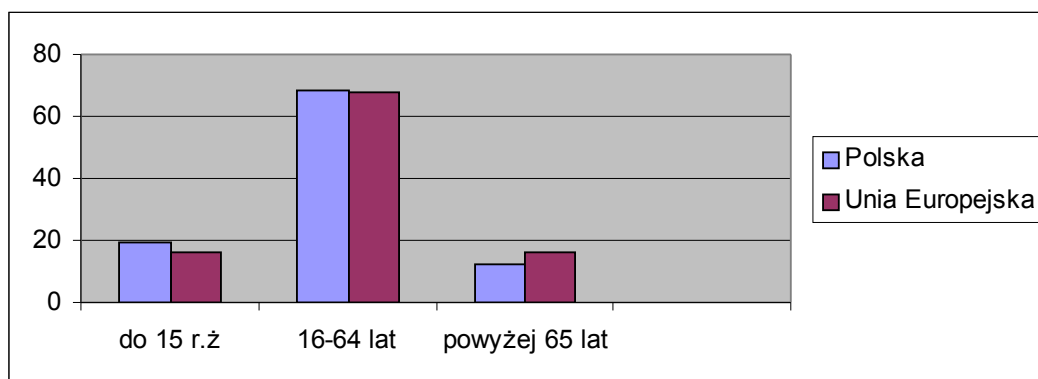


### 3. Podstawowe problemy społeczne.

#### 3.1 Struktura demograficzna.

Do niedawna Polska była jednym z krajów Europy o najwyższym współczynniku przyrostu naturalnego, który w ostatnich latach systematycznie malał aż do 0,5 na 1000 mieszkańców w roku 2001r.. Współczynnik umieralności niemowląt wynosi w Polsce 7,7 na 1000 urodzeń i jest ciągle znacznie wyższy od przeciętnego w krajach Unii Europejskiej, gdzie waha się w granicach 4,9 % w roku 2000. Na 100 mężczyzn przypada w Polsce 106 kobiet. Przeciętna długość życia w Polsce ulega systematycznemu wydłużeniu , w 2000 roku wynosiła dla kobiet 78 lat, dla mężczyzn 69,8 lat. Długość życia mieszkańców Polski jest nadal krótsza niż w krajach Unii . Na tle Europy polskie społeczeństwo jest stosunkowo młode . W latach 1990 – 2001 znacznie wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym ( 18 lat - 59 kobiety i 18 lat- 64 mężczyźni) , z 57, 5 % do 61,9 %..

**Wykres 2. Struktura wiekowa społeczeństwa polskiego na tle średniej w krajach Unii Europejskiej w roku 2000 w %.**



Źródło: Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006, opracowanie własne.

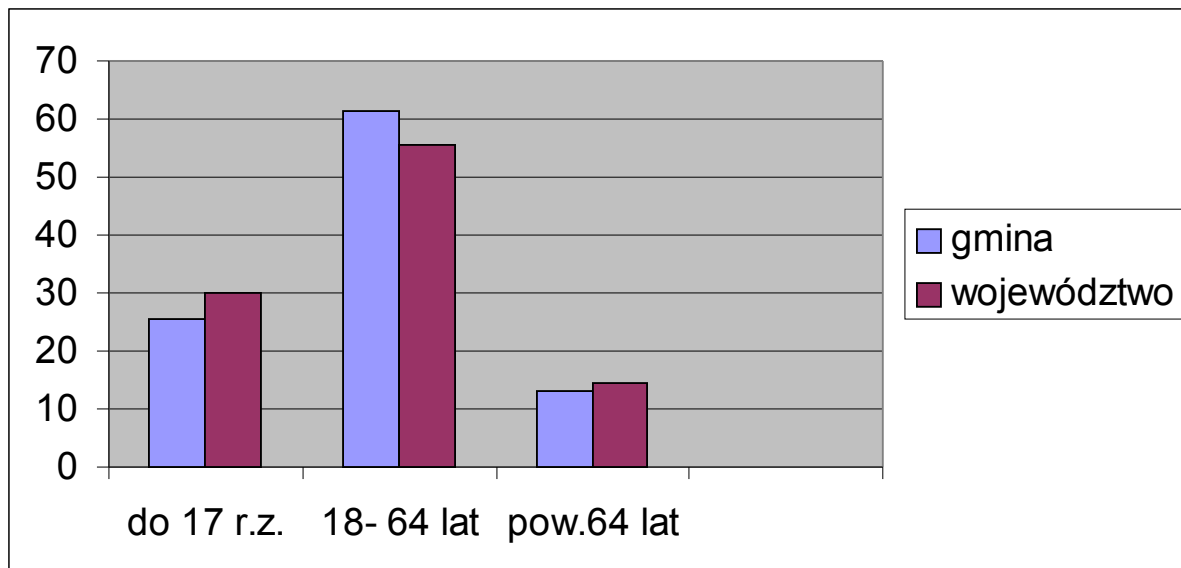
Uwarunkowania demograficzne:

- do 2005 roku w Polsce o 1.150 tys. zmniejszy się liczba dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- po wzroście do 2004 r., liczba młodzieży kandydującej do szkół wyższych zacznie od 2005 roku znacząco spadać,
- do 2005 roku wzrośnie liczba osób w wieku produkcyjnym , co powodować będzie presję na rynek pracy,
- w latach 2002 –2005 liczba ludności w wieku emerytalnym wzrośnie o 100 tys. i trend wzrostowy będzie trwał przez minimum 30 lat.

Zmiany demograficzne będą więc wywierać silną presję na rynek pracy oraz spowodują wzrost świadczeń emerytalnych i popytu na usługi dla osób starszych. Łatwiejsze staną się przeobrażenia jakościowe w szkolnictwie.

Podane trendy nie ominą Gminy Grodziczno gdzie struktura demograficzna w porównaniu z województwem warmińsko – mazurskim jest przedstawiona wykresem nr 3.

**Wykres 3.** Struktura wiekowa Gminy Grodziczno na tle średniej województwa warmińsko – mazurskiego w %.



Źródło: Narodowy Spis Powszechny, Olsztyn 2002, opracowanie własne.

Jak widać na powyższym wykresie struktura demograficzna Gminy Grodziczno znacząco odbiega od średniej w województwie. O 4,3 % więcej mieszka w gminie dzieci i młodzieży do lat 17, mniej o 5,8% mniej niż średnio w województwie jest tu osób w wieku produkcyjnym a więcej o 1,2 % ludzi w wieku geriatrycznym. Dane wyraźnie pokazują zbliżanie się problemu wystąpienia wzrostu liczby osób na rynku pracy w najbliższych latach. Społeczeństwo Gminy Grodziczno jest stosunkowo młode, mimo wyższego niż w województwie wskaźnika osób w wieku poprodukcyjnym.

**Tabela 8. Struktura wieku mieszkańców Gminy Grodziczno.**

Wiek mieszkańców	Przedziały wiekowe mieszkańców		
	Do 17 r.ż	18 – 64 lata	Powyżej 65 lat
Gmina Grodziczno	1877	3487	907

Źródło: Narodowy Spis Powszechny rok 2002.

### **3.2 Aktywność ekonomiczna.**

Transformacje lat dziewięćdziesiątych w kraju wygenerowały wiele nowych problemów. Zmiany w przemyśle, likwidacja PGR-ów spowodowały, że liczba bezrobotnych wzrosła z 1,1 mln w roku 1990 do 3,1 mln na koniec 2001 roku. Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację rynku pracy był w tym okresie znaczący przyrost ludności w wieku produkcyjnym (o 1,8mln.).

W województwie Warmińsko – Mazurskim ludność czynna zawodowo / wg powszechnego spisu z 2002 roku/ wynosiła 608,2 tys. osób.

Aktywność ekonomiczną ludności w wieku 15 lat i więcej przedstawia w układzie porównawczym poniższa tabela. Na aktywność zawodową składają się pracujący i osoby poszukujące pracy.

**Tabela 9. Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko -mazurskim i Gminie Grodziczno.**

obszar	ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status	Wskaźnik aktywności	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	W tysiącach						W %		
<b>Warmińsko-Mazurskie</b>	11424	6088	4372	1715	4963	373	55,1	39,6	28,2
<b>Gmina Grodziczno</b>	4735	2657	2100	557	2048	30	56,5	44,6	21,0

Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego rok 2002 .

**Tabela 10. Aktywność ekonomiczna i źródła utrzymania w układzie porównawczym Polski i woj. warmińsko- mazurskiego.**

obszary	Ludność ogółem	Ludność w wieku 15 lat i więcej	Pracujący w wieku 15 lat i więcej	Bezrobotni w wieku 15 lat i więcej	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia	Długotrwałe bezrobotni w ogólnej liczbie bezrobotnych	Pracujący w rolnictwie w ogólnej liczbie pracujących	Główne źródła utrzymania		
										W tym		
										Dochody z pracy	Niezarobkowe	Na utrzymaniu
	<b>w tysiącach</b>				<b>w %</b>							
<b>Polska</b>	38230,1	31288,4	13218,3	3558,2	55,5	43,7	21,2	45,8	16,6	32,3	28,0	38,1
<b>Województwo</b>	1428,4	1142,4	437,2	171,5	55,1	39,6	28,2	49,6	15,4	29,4	27,9	41,2

Dane: Narodowy Spis Powszechny rok 2002.

Jak wynika z danych spisu powszechnego przeprowadzonego w roku 2002 współczynnik aktywności zawodowej w województwie nie odstaje od przeciętnej w kraju. Zdecydowanie niższy jest jednak wskaźnik zatrudnienia/ o 4,1%/ , co powoduje wyższą stopę bezrobocia w województwie w stosunku do kraju o 7 %. O prawie 4 % więcej ludności w kraju osiąga dochody z pracy zarobkowej, o 3,1 % więcej osób pozostaje na utrzymaniu innych w województwie warmińsko – mazurskim niż w kraju. Udział pracujących w rolnictwie w ogólnej liczbie pracujących jest o 1,2 % niższy w województwie niż przeciętnie w kraju. W województwie o 3,8 % wyższy niż w kraju jest odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie pozostających bez pracy.

21 % wskaźnik bezrobocia , przy ponad 27 % w powiecie nowomiejskim i ponad 28 % w województwie wynika ze stosunkowo dużego zatrudnienia w rolnictwie, co z pewnością w dobie przekształceń czekających rolnictwo spowoduje ujawnienie ukrytego w nim bezrobocia.

Dla pełnej diagnozy demograficznej konieczna jest prezentacja aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy Grodziczno w aspekcie wykształcenia i płci. Problem ten przedstawiono poniżej.

**Tabela 11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci w Gminie Grodziczno.**

wyszczególnienie	ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status	Współcz. aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	<b>W tysiącach</b>						<b>W %</b>		
<b>ogółem</b>	<b>4735</b>	<b>2657</b>	<b>2100</b>	<b>557</b>	<b>2048</b>	<b>30</b>	<b>56,5</b>	<b>44,6</b>	<b>21,0</b>
wyższe	147	120	110	10	24	3	83,3	76,4	8,3
średnie <sup>1</sup>	784	611	496	115	163	10	78,9	64,1	18,8
zasadnicze zawodowe	1374	1097	871	226	272	5	80,1	63,6	20,6
podst. ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	2425	829	623	206	1588	8	34,3	25,8	24,8
nieustalone	5	-	-	-	#	4	-	-	-
Z ogółem w wieku produkcyjnym	3487	2561	2012	549	898	28	74,0	58,2	21,4
<b>mężczyźni</b>	<b>2365</b>	<b>1526</b>	<b>1278</b>	<b>248</b>	<b>822</b>	<b>17</b>	<b>65,0</b>	<b>54,4</b>	<b>16,3</b>
wyższe	57	45	41	4	10	#	81,8	74,5	8,9
średnie <sup>1</sup>	333	263	228	35	67	3	79,7	69,1	13,3
zasadnicze zawodowe	873	732	624	108	137	4	84,2	71,8	14,8
podst. ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1098	486	385	101	608	4	44,4	35,2	20,8
nieustalone	4	-	-	-	-	4	-	-	-
Z ogółem w wieku	1885	1464	1221	243	405	16	78,3	65,3	16,6

produkcyjnym									
<b>kobiety</b>	<b>2370</b>	<b>1131</b>	<b>822</b>	<b>309</b>	<b>1226</b>	<b>13</b>	<b>48,0</b>	<b>34,9</b>	<b>27,3</b>
wyższe	90	75	69	6	14	#	84,3	77,5	8,0
średnie <sup>1</sup>	451	348	268	80	96	7	78,4	60,4	23,0
Zas. zawodowe	501	365	247	118	135	#	73,0	49,4	32,3
podst. ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1327	343	238	105	980	4	25,9	18,0	30,6
nieustalone	#	-	-	-	#	-	-	-	-
ogółem w wieku produkcyjnym	1602	1097	791	306	493	12	69,0	49,7	27,9

Źródło : Narodowy Spis Powszechny rok 2002.

<sup>1</sup>Policealne, średnie zawodowe i ogólnokształcące



Wyniki pokazane w powyższej tabeli ukazują ścisłą korelację między wykształceniem a poziomem bezrobocia. Im wyższe wykształcenie tym mniej osób pozostających bez pracy . Wskaźnik bezrobocia jest wyższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn , na każdym poziomie wykształcenia. Mężczyźni są bardziej aktywni zawodowo i wyższy jest wśród nich wskaźnik zatrudnienia. Kobiety są bardziej bierne zawodowo niż mężczyźni ale to może wynikać ze świadomości ograniczenia rynku pracy.

W 2001 roku w Polsce w grupie osób bezrobotnych ok. 3,2 % stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, podczas gdy z podstawowym było ponad 32 %. Nasiliło się też zjawisko długotrwałego bezrobocia w kraju aż 48,3% ogółu bezrobotnych, a w Unii Europejskiej ok. 16%.

### **3.3 Warunki życia i poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Grodziczno.**

W Gminie Grodziczno ponad 50 % mieszkańców wsi, z grupy 2657 czynnych zawodowo utrzymuje się z rolnictwa, co z pewnością generuje zjawisko bezrobocia ukrytego . Na dzień 31 marca 2004 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowano 581 osób bezrobotnych , w tym 458 osób bez prawa do zasiłku, co stanowi ponad 17% czynnych zawodowo . Dramatycznie wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych z pewnością potwierdza potrzebę wypłacania tak dużej ilości zasiłków przez GOPS , co w żadnej mierze nie rozwiązuje problemu ubóstwa, braku nadziei oraz pozostawania na marginesie życia społeczno – ekonomicznego ogromnej rzeszy ludzi.

Dla pełnej diagnozy warunków życia mieszkańców poza analizą warunków mieszkaniowych zostanie dokonana analiza wielkości gospodarstw rolnych , dlatego że one zatrudniają najwięcej osób w gminie.

**Tabela 12. Gospodarstwa domowe według liczby osób w nich zamieszkujących .**

wyszczególnienie	Gosp. dom. Razem	Gospodarstwa domowe wg liczby osób				
		1	2	3	4	5 i więcej
<b>W tysiącach</b>						
<b>Warmińsko-Mazurskie</b>	<b>483,8</b>	<b>111,0</b>	<b>110,4</b>	<b>97,3</b>	<b>91,6</b>	<b>73,4</b>
Gmina Grodziczno	180,2	32,6	32,6	33,3	31,9	49,8

Źródło: Narodowy Spis Powszechny, Olsztyn 2002 r, opracowanie własne.

Przeciętna liczba osób zamieszkujących gospodarstwa domowe w Gminie Grodziczno nie jest zbliżona do przeciętnej w województwie warmińsko – mazurskim. Dla pełniejszego obrazu poniżej zamieszczona tabela przedstawi warunki mieszkaniowe Gminy Grodziczno.

**Tabela 13. Budynki mieszkalne zamieszkałe według wyposażenia w instalację, okresu budowy i rodzaju podmiotów będących właścicielami lub współwłaścicielami.**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym wyposażone w										
			wodociągi			kanalizację			gaz z sieci	centralne ogrzewanie			
			razem	z sieci	lokalny	razem	z odprowadzeniem do sieci	do urządzenia lokalnego		razem	z sieci	lokalne	
b – budynki													
m – mieszkania													
p – powierzchnia użytkowa w m <sup>2</sup>													
l – ludność w mieszkaniach													
<b>OGÓŁEM</b>	<b>b</b>	1193	1056	565	491	972	-	972	-	720	-	720	
	<b>m</b>	1529	1374	798	576	1268	-	1268	-	853	-	853	
	<b>p</b>	126907	117591	65609	51982	111412	-	111412	-	84276	-	84276	
	<b>l</b>	6140	5600	3110	2490	5198	-	5198	-	3693	-	3693	
Budynki wybudowane w latach:													
przed 1918													
	<b>b</b>	177	146	71	75	123	-	123	-	68	-	68	
	<b>m</b>	261	225	123	102	200	-	200	-	83	-	83	
	<b>p</b>	18549	16740	8576	8164	15079	-	15079	-	8076	-	8076	
	<b>l</b>	933	836	447	389	718	-	718	-	345	-	345	
1918 – 1944													
	<b>b</b>	211	167	72	95	149	-	149	-	80	-	80	
	<b>m</b>	274	224	116	108	192	-	192	-	97	-	97	
	<b>p</b>	19313	16156	7298	8858	14609	-	14609	-	8077	-	8077	
	<b>l</b>	1051	883	425	458	788	-	788	-	432	-	432	
1945 – 1970													
	<b>b</b>	365	322	165	157	285	-	285	-	201	-	201	

	m	451	404	229	175	361	-	361	-	239	-	239
	p	32965	30019	16141	13878	27496	-	27496	-	19468	-	19468
	l	1800	1618	883	735	1457	-	1457	-	977	-	977
1971 – 1978	b	143	134	63	71	130	-	130	-	106	-	106
	m	189	178	100	78	174	-	174	-	133	-	133
	p	17505	16814	8172	8642	16498	-	16498	-	13669	-	13669
	l	805	758	382	376	749	-	749	-	584	-	584
1979 – 1988	b	162	156	93	63	155	-	155	-	144	-	144
	m	199	193	114	79	192	-	192	-	162	-	162
	p	20320	19960	11615	8345	19920	-	19920	-	17998	-	17998
	l	858	839	481	358	833	-	833	-	729	-	729
1989 – 2002	b	130	126	98	28	125	-	125	-	120	-	120
	m	150	145	113	32	144	-	144	-	135	-	135
	p	17575	17222	13277	3945	17130	-	17130	-	16378	-	16378
	l	676	649	484	165	636	-	636	-	615	-	615
w tym w latach 2001 – 2002	b	12	12	11	#	12	-	12	-	11	-	11
	m	15	15	14	#	15	-	15	-	14	-	14
	p	1834	1834	1634	200	1834	-	1834	-	1734	-	1734
	l	64	64	56	8	64	-	64	-	60	-	60
będących w budowie	b	5	5	3	#	5	-	5	-	4	-	4
	m	5	5	3	#	5	-	5	-	4	-	4

	p	680	680	530	150	680	-	680	-	610	-	610
	l	17	17	8	9	17	-	17	-	11	-	11
nie ustalono	b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	l	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Budynki</b>	<b>stanowiące</b>											
<b>własność</b>												
Osób fizycznych	b	1106	974	507	467	897	-	897	-	685	-	685
	m	1225	1078	576	502	999	-	999	-	763	-	763
	p	11184	102892	54665	48227	97597	-	97597	-	78905	-	78905
	l	5235	4714	2455	2292	4370	-	4370	-	3412	-	3412
Spółdzielni mieszkaniowej												
	b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	l	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gminy												
	b	11	10	7	3	9	-	9	-	4	-	4
	m	33	30	23	7	27	-	27	-	13	-	13
	p	1319	1234	990	244	1201	-	1201	-	676	-	676
	l	93	488	75	13	85	-	85	-	27	-	27
Skarbu Państwa	b	10	8	4	4	6	-	6	-	#	-	#

Zakładów pracy	m	33	31	13	18	20	-	20	-	3	-	3
	p	1489	1373	604	769	1088	-	1088	-	185	-	185
	l	55	46	24	22	35	-	35	-	5	-	5
	b	15	14	7	7	14	-	14	-	7	-	7
	m	40	39	16	23	38	-	38	-	16	-	16
	p	2022	1982	833	1149	1958	-	1958	-	945	-	945
	l	126	125	52	73	122	-	122	-	65	-	65
Pozostałych podmiotów	b	9	8	4	4	8	-	8	-	8	-	8
	m	13	11	5	6	11	-	11	-	11	-	11
	p	1272	1152	613	539	1152	-	1152	-	1152	-	1152
	l	31	27	11	16	27	-	27	-	27	-	27
Wspólnotą	b	42	42	36	6	38	-	38	-	14	-	14
	m	185	185	165	20	173	-	173	-	47	-	47
	p	8958	90835	7904	1054	8416	-	8416	-	2443	-	2443
	l	600	600	526	74	559	-	559	-	157	-	157

Dane: Narodowy Spis Powszechny rok 2002.

Gdyby oceniać poziom zamożności mieszkańców na podstawie warunków mieszkaniowych, to można by powiedzieć, że mieszkańcy gminy Grodziczno żyją gorzej niż średnio mieszkańcy innych obszarów województwa warmińsko – mazurskiego.

Na pewno na tle innych jednostek samorządowych gmina Grodziczno jest słabo wyposażona w podstawową infrastrukturę zapewniającą mieszkańcom życie w zdrowym środowisku. 88,5 % mieszkań wyposażonych jest w wodociąg, ale z sieci korzysta tylko 47,4%, przy czym poziom zwodociągowania gminy wg danych Urzędu Wojewódzkiego na dzień 31 maj 2004 wynosi 39,2%. Kanalizację posiada 81,5 % mieszkań, wszystkie mają odprowadzenia do urządzeń lokalnych. W gminie nie ma sieci kanalizacyjnej. Centralne ogrzewanie posiada 60,4 % lokali i żaden nie jest podłączony do kotłowni zbiorczej. Wskaźniki znacząco odbiegają od przeciętnej województwa warmińsko – mazurskiego.

Istotnym czynnikiem w ocenie poziomu życia ludności jest wielkość mieszkań. Analiza porównawcza zamieszczona w tabeli 8 wyczerpuje zagadnienie.

**Tabela 14 . Zasoby mieszkaniowe i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych w układzie porównawczym.**

wyszczególnienie	Ilość izb w mieszkaniu	Liczba osób na 1 izbę	Liczba osób w mieszkaniu	Przeciętna pow. mieszkania	Przeciętna pow. na 1 osobę w mieszkaniu
<b>województwo</b>	<b>3,69</b>	<b>0,91</b>	<b>3,34</b>	<b>63,9</b>	<b>19,0</b>
Gmina Grodziczno	4,15	0,98	3,46	82,8	19,5

Źródło: Narodowy Spis Powszechny rok 2002, opracowanie własne.

Mieszkańcy Gminy Grodziczno mają bardzo lepsze warunki mieszkaniowe w układzie porównawczym przeciętnej województwa. Mają najwyższą powierzchnię w przeliczeniu na jednego mieszkańca, przy czym liczba osób zamieszkujących wspólnie jest zbliżona.

Na terenie Gminy Grodziczno działa 6 szkół podstawowych 2 gimnazja. Znajdują się tutaj Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzicznie z filią w Mrocznie pełniące funkcje centrów społeczno – kulturalnych . Podobne znaczenie mają świetlice w mniejszych wioskach przeważnie znajdujące się pod opieką Ochotniczych Straży Pożarnych , wyróżniających się aktywnością na terenie gminy.

Służba zdrowia w gminie zorganizowana w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Grodzicznie i punktu w Mrocznie oraz aptek w Grodzicznie i Mrocznie. Najbliższe szpitale oddalony ok. 15-50 km znajdują się w Nowym Mieście Lubawskim, Iławie, Brodnicy i Działdowie. System opieki zdrowotnej w zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy, ale wymaga budowy nowego ośrodka w Grodzicznie.

W Grodzicznie mieści się Dom Pomocy Społecznej .

### **3.4 Grupy narażone na marginalizację społeczno – ekonomiczną , wymagające wsparcia.**

W badaniach naukowych stwierdzono, że grupami podlegającymi zjawiskom peryferyjności są:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby w wieku geriatrycznym,
- długotrwale bezrobotni,
- osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- osoby o niskim statusie ekonomicznym.

Klasyfikacja osób podlegających zjawiskom marginalizacji nasuwa obraz „ błędnego koła” .

Osoby niepełnosprawne stanowią ok. 14,8 % ogółu ludności województwa warmińsko – mazurskiego , w tym prawnie niepełnosprawne ( posiadające orzeczenia) – 12,6 %Więcej osób niepełnosprawnych jest w miastach – 57,9 % ( 125,5 tys.) a na wsiach 42,1 % ( 89,1 tys.). Tak więc w województwie warmińsko – mazurskim na 1000 osób przypada 148 niepełnosprawnych. Najwyższe wskaźniki niepełnosprawności obserwuje się w województwach: lubelskim i małopolskim a najniższe w opolskim i mazowieckim.

W Gminie Grodziczno zamieszkuje ok. 425 osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie. Sukcesywnie wzrasta liczba osób w wieku geriatrycznym w roku 2002 było ich ok. 900 osób . W większości żyją z rodzinami.



Długotrwale bezrobotni , poszukujący pracy ponad 25 miesięcy stanowią 54,8 % populacji bezrobotnych . Jest to ogromna skala problemu biedy, samotności i pozostawania na marginesie życia. Przeważnie legitymujący się niskim poziomem wykształcenia, bez możliwości ekonomicznych na doksztalcenie , chronicznie odzwyczajeni od pracy, bez nadziei i motywacji do podejmowania aktywności.

### **3.5.Identyfikacja problemów:**

**grupy narażone na marginalizację lub pozostające na peryferiach życia społeczno – ekonomicznego powinny być poddane terapii aktywizującej oraz edukacji pozwalającej im odnaleźć swoje miejsca w społeczeństwie,**

**szczególnego wsparcia wymagają też kobiety, którym trudniej jest poruszać się po rynku pracy niż mężczyznom,**

**osoby niepełnosprawne i starsze wymagają dostosowania architektury i środków komunikacji do niepełnosprawności,**

**starzejące się społeczeństwo będzie potrzebowało usług dla ludzi w wieku geriatrycznym, np. zakładów opiekuńczych, domów pobytu dziennego,...**

**system służby zdrowia wymaga doinwestowania, żeby zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy ( planowana budowa nowego ośrodka zdrowia),**

**system oświaty wymaga doinwestowania i dostosowania do potrzeb rynku i potrzeb społecznych,**

**budynki i obiekty użyteczności publicznej wymagają remontów i modernizacji,**

**warunkiem bezpieczeństwa mieszkańców poza zrealizowanymi przez gminę zadaniami jest uporządkowanie do końca kwestii związanych z ochroną środowiska( wodociągi kanalizacja, systemy grzewcze, odpady stałe) oraz edukacja ekologiczna mieszkańców,**

**istniejąca w gminie nadwyżka siły roboczej posiada niskie kwalifikacje lub wiedzę i umiejętności nie dostosowane do potrzeb rynku pracy,**

**istnieje w gminie potencjał ok. 16 organizacji pozarządowych, które przy wsparciu samorządu mogłyby podjąć się pomocy w rozwiązywaniu wielu problemów społecznych i ekonomicznych mieszkańców,**

**ogromnym problemem gminy, narastającym w ostatnich latach są mieszkańcy małych , nie rentownych gospodarstw rolnych, przeważnie słabo wykształceni wymagający wsparcia w przekształceniu swoich gospodarstw i dostosowaniu się do rynku.**

**dla aktywizacji społecznej istnieje potrzeba rozbudowy infrastruktury sportowej, kulturalnej i turystycznej.**

### III. REALIZACJA PRIORYTETÓW I ZADAŃ

Rozwój gospodarczy jest najlepszym sposobem eliminacji większości problemów społecznych (takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość itp.), przed jakimi staje władza lokalna. Na szczeblu lokalnym oznacza przyrost możliwości, które pozwalają mieszkańcom lepiej zaspokajać większą ilość potrzeb, na wyższym poziomie. Jedynie w warunkach rozwoju gospodarczego udaje się osiągnąć tak pożądane zjawisko jak uczestnictwo prywatnego kapitału w przedsięwzięciach istotnych dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz aktywność ludzką nie nastawioną na roszczenia ,lecz na konstruktywne budowanie rozwoju lokalnego.

Opis realizacji zadań w planie rozwoju lokalnego podzielono na dwa priorytety Dotyczą one zagospodarowania infrastruktury technicznej obszaru gminy oraz zaopatrzenia w infrastrukturę społeczną. Oba priorytety są zgodne z działaniami zawartymi w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego. Ułatwia to i zarazem pozwala na przedstawienie koncepcji finansowania przyjętych zadań inwestycyjnych. Czas realizacji podzielony na dwa etapy: lata 2004-2006 oraz lata 2007-2013, jest to zgodny z przyjętymi w Unii Europejskiej okresami budżetowania.

Struktura każdego z opisanych działań zawiera sześć elementów:

- Nazwę działania.
- Cel działania – przedstawiający, co ma być rezultatem danego działania.
- Uzasadnienie działania.
- Zgodność działań z dokumentami strategii wojewódzkiej, gminnej oraz zgodności ZPORR oraz SPO RZL. W tym punkcie zawarto również odniesienia do diagnozy stanu gminy.
- Uczestnicy działania – za uczestników działania przyjęto organizacje oraz instytucje, które będą realizować dane działania.
- Źródło finansowania – jako podstawowe źródło finansowania działań przyjęto środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Uzupełnienie

tych środków będą stanowiły środki w zależności od działania gmin, organizacji non profit, prywatnych przedsiębiorców itp.

#### **IV Realizacja zadań i projektów.**

##### **1. Planowane projekty i/ lub zadania inwestycyjne w latach 2004- 2006 i w latach następnych – projekty długoterminowe.**

#### **Działanie 1.5.**

### **INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO**

#### **1. Cel strategiczny nr 1.**

Rozbudowa regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz Innych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT) pomiędzy regionami w Polsce oraz w układzie wewnątrz regionalnym, a w szczególności pomiędzy dużymi ośrodkami, a w szczególności pomiędzy dużymi ośrodkami, a obszarami wiejskimi i małymi miastami.

#### **2. Nazwa działania nr 1:**

Budowa i wdrażanie platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym – najchętniej z połączeniem szerokopasmowym.

#### **3. Cel działania :**

- zapewnienie powszechnego, szybkiego i bezpieczniejszego dostępu do Internetu dla przeciwdziałania marginalizacji terenów zdefaworyzowanych, tj. obszarów wiejskich i małych miast,
- rozwój dostępu do infrastruktury komunikacji elektronicznej, w szczególności na obszarach wiejskich i w małych miastach,

- wykorzystanie nowych technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych dla realizacji usług publicznych,

#### **4.Uzasadnienie działania:**

Od połowy lat 90-tych nastąpił w Polsce gwałtowny rozwój branży telekomunikacyjnej. Gęstość sieci telefonicznej wzrosła z 78 abonentów na 1000 mieszkańców w 1989r. do 320 w 2002r. Jednakże Polska nadal jest krajem, w których występują znaczne opóźnienia w budowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza w regionach, które zależne są od tradycyjnych sektorów gospodarki takich jak rolnictwo, czy przemysł wydobywczy. Szczególnie duże różnice występują w zakresie dostępności do sieci szerokopasmowych, a także w stopniu pozyskiwania i wykorzystywania nowych technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych na terenach wiejskich i małych miast. Hamuje to możliwości rozwoju nie tylko regionów, ale i całego kraju.

Innym problemem jest zróżnicowanie w publicznym dostępie do Internetu w układzie przestrzennym. Wpływa to na wyraźne zmniejszenie szans rozwojowych regionów.

Także wyraźną kwestią jest niedostateczne upowszechnienie wykorzystania technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy administracji samorządowej i instytucji publicznych oraz rozwój elektronicznych usług dla ludności.

Dlatego też dla włączenie regionów w procesy rozwojowe kraju i umożliwienie im konkurencji w skali krajowej i europejskiej, istotne znaczenie będzie miało oddziaływanie na rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Internet jest najsilniejszym narzędziem służącym redukowaniu różnicowań regionalnych w dostępie do informacji i bezpiecznych usług elektronicznych. Dlatego też rozwój tej infrastruktury wpłynie na podwyższenie jakości życia mieszkańców, zmniejszenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej oraz zwiększenie efektywności, podniesienie stopnia dostępu do edukacji, przełamanie barier dotyczących „cyfrowego wykluczenia”, zwłaszcza na obszarach wiejskich i małych i małych miast, łatwiejszy dostęp do informacji dla ludności i przedsiębiorców, jak i na zwiększenie atrakcyjności lokalizowania różnego typu działalności gospodarczej, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

## 5. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

Jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne wykonujące zadania jednostek samorządu terytorialnego, w tym urzędy administracji samorządowej, szkoły, placówki edukacyjne działające w systemie oświaty, instytucje kulturalne, ochrony zdrowia, rynku pracy, związki, porozumienia, i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa nie działające w celu osiągnięcia zysku, w których udziałowcami są wyłącznie jednostki publiczne wymienione w punktach 1, 2 i 3, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w tym policja, straż pożarna, urzędy wojewódzkie, organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje jak również kościoły i związki wyznaniowe, jednostki wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych, jednostki publiczne prowadzące działalność badawczo – rozwojową zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lipca 1995r. o jednostkach badawczo – rozwojowych, które tworzą i rozbudowują infrastrukturę techniczną pod warunkiem, że jest zagwarantowany do niej otwarty dostęp dla wszystkich podmiotów, jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk.

## 6. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania.

<b>Ogółem</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>23.000.000,00</b>	<b>2007-2013</b>	<b>23.000.000,00</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>21.000,00</b>	<b>2007-2013</b>	<b>21.000,00</b>

## 7. Przyjęte mierniki:

a) wskaźniki: liczba węzłów dostępnych umożliwiających dostęp do sieci szerokopasmowej (szt.), liczba jednostek publicznych podłączonych do bezpiecznego dostępu szerokopasmowego do Internetu (szt.)

b)rezultaty: liczba jednostek publicznych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (szt.), liczba korzystających z Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP) (osoby)

c)oddziaływanie: liczba obywateli posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (osoby)

## Zadania inwestycyjne do działania nr 1

### Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

	działania	Czas realizacji		Nakłady do poniesienia				
		2004-2006	2007-2013	Ogółem	Dotacja Funduszu	Urząd Marszałkowski	Powiaty	Gminy
1.	Wrota Warmii – Mazur – elektroniczna platforma funkcjonowania administracji publicznej oraz świadczenia usług publicznych	-	2007-2013	23.000.000	17.000.000	1.000.000	1.250.000	3.750.000 z tego Gmina Grodziczno 21.000

Dane : Urząd Gminy Grodziczno



**Działanie 3.1. Obszary wiejskie.**  
**POPRAWA ZAGOSPODAROWANIA INFRASTRUKTURALNEGO**  
**OBSZARU GMINY**

**1. Cel strategiczny nr 1.**

**PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ**  
**OBSZARÓW WIEJSKICH I MAŁYCH MIAST.**

**2. Nazwa działania nr 1:**

**Budowa i modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków.**

**3. Cel działania :**

- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej,
- poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych w Polsce.

**4.Uzasadnienie działania:**

Znaczne obszary w Polsce zagrożone są zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Problem ten dotyczy istotnej części gmin wiejskich i wiejsko – miejskich. Niepokojąca jest wysoka stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia, mała mobilność zawodowa społeczności lokalnych i niska kreatywność w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania. Obok niskiego poziomu przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców tych obszarów ograniczenie możliwości rozwojowych wynika także z niskiego poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną. Czynniki te w połączeniu z ograniczonymi możliwościami finansowymi samorządów lokalnych tworzą barierę dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych i zewnętrznych, ograniczając tym samym możliwość dywersyfikacji źródeł zatrudnienia i podniesienia poziomu cywilizacyjnego tych obszarów.

Dodatkowym czynnikiem utrudniającym rozwój obszarów wiejskich jest stosunkowo niska zdolność niektórych środowisk lokalnych do rozwijania współpracy i zasad partnerstwa

przy realizacji działań rozwojowych, Ma to poważne, negatywne konsekwencje dla perspektyw rozwojowych wsi i małych miasteczek.

## **5.Powiązanie działania z innymi programami.**

### **a)Zgodność ze strategią gminy**

Pierwszy cel strategiczny w rozwoju gminy:

poprawa stanu infrastruktury gminy.

Drugi cel operacyjny :

Dobra infrastruktura techniczna.

### **b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego.**

Cel strategiczny rozwoju powiatu nowomiejskiego:

Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu.

Pierwszy cel operacyjny:

Dobra infrastruktura techniczna

### **c) Zgodność ze strategią województwa.**

Trzeci cel strategiczny :

Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania.

Czwarty cel operacyjny :

Prawidłowa gospodarka wodna i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i melioracyjnej.

Piąty cel operacyjny :

Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej.

### **d)Zgodność z innymi programami.**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – Priorytet 3- rozwój lokalny oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

### **Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.**

Jednostki samorządu terytorialnego gminy, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie samorządów w których 100% udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy, podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowane z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny, organizacje pozarządowe non -profit, w tym fundacje , stowarzyszenia, kościoły, związki wyznaniowe, inne jednostki publiczne.

### **7.Nakłady niezbędne do wdrożenia działania.**

<b>Ogółem</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>7.150.000,00</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>1.787.500,00</b>

### **8.Przyjęte mierniki:**

- a) wskaźniki: długość sieci kanalizacyjnej, Ilość oczyszczalni, Ilość przepompowni,
- b) rezultaty: Ilość ścieków odprowadzanych i/ lub oczyszczanych w m<sup>3</sup>/ miesiąc, Stosunek ilości budynków podłączonych do kanalizacji do wszystkich budynków w%,. c)oddziaływanie: liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej, wielkość migracji (saldo).

## Zadania inwestycyjne do działania nr 1

### Budowa i modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

	działania	Czas realizacji		wskaźni ki	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	gmina i budżet państwa	Środki zewnętrzne
1.	Kanalizacja sanitarna w gminie- Grodziczno, Mroczno	-	2007-2013	20 km	3.500.000,00	875.000,00	2.625.000,00
2.	Oczyszczalnia ścieków sanitarnych	-	2007-2013	1 obiekt	3.500 000,00	875.000,00	2.625.000,00
3.	Przepompownia ścieków	-	2007-2013	1 obiekt	150.000,00	37.500,00	112.500,00

Dane : Urząd Gminy Grodziczno kwiecień 2005 rok.

## **1. Cel strategiczny nr 2.**

### **POPRAWA ZAGOSPODAROWANIA INFRASTRUKTURALNEGO OBSZARU GMINY**

## **2. Nazwa działania nr 2:**

**Budowa i modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody.**

## **3. Cel działania :**

Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej decydującej o możliwościach rozwojowych gminy. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych.

## **4. Uzasadnienie działania:**

Realizacja tego celu powinna służyć zapewnieniu dostaw i dostępu do wody pitnej o wysokiej jakości dla wszystkich mieszkańców gminy, w ilościach zabezpieczających bieżące potrzeby oraz rozwój poszczególnych jednostek osadniczych. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości gminy powinna odpowiednia dla rozwoju funkcji gospodarczych w tych miejscowościach.

## **5. Powiązanie działania z innymi programami.**

a) Zgodność ze strategią gminy.

Pierwszy cel strategiczny w rozwoju gminy: poprawa stanu infrastruktury gminy. Drugi cel operacyjny: Dobra infrastruktura techniczna.

b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego.

Cel strategiczny rozwoju powiatu nowomiejskiego:

Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu.

Pierwszy cel operacyjny:

Dobra infrastruktura techniczna

c) Zgodność ze strategią województwa.

Trzeci cel strategiczny: Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania. Czwarty cel operacyjny: Prawidłowa gospodarka wodna

i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i melioracyjnej. Piąty cel operacyjny: Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej.

d) Zgodność z innymi programami.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – Priorytet 3- Rozwój lokalny.  
Działanie 3.1 Obszary wiejskie.

## 6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

Jednostki samorządu terytorialnego gminy, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie samorządów w których 100% udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy, podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowane z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny, organizacje pozarządowe non -profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły, związki wyznaniowe, inne jednostki publiczne.

## 7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania.

<b>Ogółem</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>2.476.781,05</b>	<b>2007-2013</b>	<b>3.859.515,49</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>714.199,86</b>	<b>2007-2013</b>	<b>1.084.382,79</b>

## 8. Przyjęte mierniki:

a) wskaźniki:

ilość urządzeń zaopatrzenia w wodę,

długość sieci rozdzielczej wodociągów,

b) rezultaty:

stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu do wszystkich budynków w %,

c) oddziaływanie:

ilość osób korzystających z sieci wodociągowej,

wielkość migracji (saldo).

## Zadania inwestycyjne do działania nr 2.

### Budowa i modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

	działanie	Czas realizacji		wskaźnik	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	gmina i budżet państwa	środki z zewnątrz
1.	„Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody z rurociągami doprowadzającymi w miejscowości Mroczo”, gmina Grodziczno,	2004-2006	-	1 ujęcie	799.539,31	199.884,83	599.654,48
2.	„ Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko”, gmina Grodziczno,	2004-2006	-	1318m	266.831,46	113.687,59	153.143,87
3.	„ Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko oraz Mroczenko -Mroczo”, gmina Grodziczno, ( etap II)	-	2007-2013	7457m	1.034.312,09	258.578,02	775.734,07
4	„Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczo - Trzcina”, Gmina Grodziczno	2004-2006	-	5.755 m	321.424,67	162.349,23	159.075,44
5.	„ Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Trzcina, gmina Grodziczno,	2004-2006		7092m	418.355,39	145.540,61	272.814,78
6	„ Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Lorki, gmina Grodziczno,	-	2007-2013	10.278 m	1.209.685,77	302.421,44	907.264,33
7	„Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko - Trzcina”, Gmina Grodziczno	-	2007-2013	11.025 m	1.615.517,63	523.383,33	1.092.134,30

Dane : Urząd Gminy Grodziczno kwiecień 2005 rok.

### 1.Cel strategiczny nr 3.

#### POPRAWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ.

## **2. Nazwa działania nr 3.**

### **Budowa i modernizacja dróg gminnych.**

#### **3. Cel działania :**

Celem działania jest budowa dróg, które poprawią dostępność komunikacyjną gminy, umożliwią szybsze i bezpieczniejsze powiązania pomiędzy ośrodkami centralnymi, obszarami województwa oraz umożliwiają dostęp do sieci dróg krajowych, w celu zwiększenia atrakcyjności lokalizowania działalności gospodarczej, unikania zatłoczenia na drogach oraz zmniejszenia obciążeń środowiskowych. Celem działania jest zwiększenie atrakcyjności lokalizowania działalności gospodarczej, unikania zatłoczenia na drogach oraz zmniejszenia obciążeń środowiskowych.

#### **4. Uzasadnienie działania:**

Drogi układu podstawowego powinny zapewnić powiązanie gminy z województwem oraz pełnić funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na obszarze gminy. Głównym celem strategicznym w układzie komunikacyjnym jest dobre powiązanie gminy z krajem i województwem, oraz sprawne i bezpośrednie powiązania wewnątrz gminy. Cel ten osiągnie się poprzez poprawę stanu technicznego dróg, który na obszarze gminy jest jednym z głównych problemów. Odnowy i modernizacji sukcesywnej wymagają wszystkie drogi wymienione w układzie podstawowym.

Problemem w funkcjonowaniu podstawowego układu komunikacyjnego są mosty, które są w złym stanie technicznym.

W dalszej kolejności należy przebudować mosty, które są w dobrym stanie technicznym, ale są obiektami nie normatywnymi z uwagi na parametry techniczne.

W układzie pomocniczym drogi wojewódzkie wymagają sukcesywnej odnowy i modernizacji. Należy poprawić stan techniczny dróg gminnych i zapewnić widoczność na łukach. W celu lepszego skomunikowania gminy należy na drogach gminnych położyć nawierzchnię twardą ulepszoną.



Dla zaspokojenia potrzeb użytkowników drogi oraz potrzeb związanych z funkcjonowaniem dróg należą - miejsca obsługi podróżnych (MOP) w zależności od oferowanego programu usług rozróżnia się MOP wypoczynkowy i wypoczynkowo-usługowy. MOP wypoczynkowy wyposażony jest w stanowiska postojowe dla samochodów osobowych i ciężarowych, urządzenia wypoczynku ławy, stoły, małą gastronomię, urządzenie sanitarne - MOP I.

## **5. Powiązanie działania z innymi programami.**

a) zgodność ze strategią gminy.

Pierwszy cel strategiczny w strategii rozwoju gminy: Poprawa stanu infrastruktury gminy.

Pierwszy cel operacyjny: Poprawa stanu dróg lokalnych

b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego.

Cel strategiczny rozwoju powiatu nowomiejskiego:

Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu.

Pierwszy cel operacyjny:

Dobra infrastruktura techniczna

c) zgodność z strategią województwa

Trzeci cel strategiczny :

Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania

Pierwszy cel operacyjny:

Zwiększenie dostępności transportowej oraz wewnętrznej spójności regionu.

d) zgodność z innymi programami

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – Priorytet 3- rozwój lokalny oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

Działanie 3.1 Obszary wiejskie.

## 6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

Jednostki samorządu terytorialnego gminy, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie samorządów w których 100% udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy, , podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowane z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny, , organizacje pozarządowe non -profit, w tym fundacje , stowarzyszenia, kościoły, związki wyznaniowe, inne jednostki publiczne.

## 7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania.

### Ogółem

2004-2006	4.194.032,93	2007-2013	4.408.801,50
-----------	--------------	-----------	--------------

### Gmina

2004-2006	1.232.882,60	2007-2013	1.102.200,38
-----------	--------------	-----------	--------------

## 8. Przyjęte mierniki:

- a) produkty: długość dróg gminnych,
- b) rezultaty: ilość km zmodernizowanej drogi
- c) oddziaływanie: wielkość migracji ( saldo)

### Zadania inwestycyjne do działania nr 3.

#### Budowa i modernizacja dróg gminnych

	działania	Czas realizacji		wskaźnik i	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	gmina i budżet państwa	Środki zewnętrzne
1.	Przebudowa- modernizacja drogi Montowo- Linowiec	2004-2006	-	2,1 km	446.954,67	199.993,90	246.960,77
2.	Przebudowa- modernizacja drogi Zwiniarz- Łążyn	2004-2006	-	1,5 km	486.780,17	217.814,18	268.965,99
3	Budowa drogi gminnej Mortęgi- Osowiec	2004-2006	-	0,49 km	339.928,88	84.982,22	254.946,66
4	Przebudowa – drogi gminnej Nowe Grodziczno - Rynek	2004-2006	-	2,23 km	1.660.771,33	415.192,83	1.245.578,50
5	Przebudowa – drogi gminnej Nowe Grodziczno - Ostaszewo	2004-2006	-	1,52 km	1.259.597,88	314.899,47	944.698,41
6	Przebudowa- modernizacja drogi Grodziczno – Janowo- Rynek	-	2007-2013	4,4 km	1.300 000,00	325.000,00	975.000,00
7	Przebudowa- modernizacja drogi Zwiniarz - Hartowiec	-	2007-2013	1,9 km	550.000,00	137.500,00	412.500,00
8	Przebudowa-	-	2007-2013	2,2 km	649.000,00	162.250,00	486.750,00

	modernizacja drogi Ostaszewo - Gronowo						
9	Przebudowa-modernizacja drogi Boleszyn - Sugajno	-	2007-2013	1,8 km	534.000,00	133.500,00	400.500,00
10	Przebudowa-modernizacja drogi Grodziczno-Montowo	-	2007-2013	1,0 km	295.801,50	73.950,37	221.851,13
11	Przebudowa wiaduktu Linowiec-Tuszewo	-	2007-2013	1 obiekt	500.000,00	125.000,00	375.000,00
12	Przebudowa-modernizacja drogi Kuligi Wólka - Mortęgi	-	2007-2013	1,9 km	580.000,00	145.000,00	435.000,00

Dane : Urząd Gminy Grodziczno kwiecień 2005 rok

#### 1. Cel strategiczny nr 4.

## **POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA I WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.**

### **2. Nazwa działania nr 4.**

**Modernizacja kotłowni w komunalnych obiektach użyteczności publicznej.**

### **3. Cel działania :**

Modernizacja sieci energetycznej oraz wykorzystanie lokalnych źródeł energii. (energia, wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne). Poprawa jakości środowiska.

### **4. Uzasadnienie działania:**

Właściwa i nowoczesna sieć energetyczna powinna stanowić podbudowę procesów gospodarczych na obszarach rozwojowych określonych w Studium Zagospodarowania Przestrzennego gminy. Powinna również, zaspokajać potrzeby mieszkańców gminy przyczyniając się do poprawy warunków życia.

#### **a) zgodność ze strategią gminy.**

Pierwszy cel strategiczny w strategii rozwoju gminy: Poprawa stanu infrastruktury gminy. Drugi cel operacyjny: Poprawa czystości środowiska naturalnego

#### **b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego.**

Cel strategiczny rozwoju powiatu nowomiejskiego:

Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu.

Pierwszy cel operacyjny:

Dobra infrastruktura techniczna

#### **c) zgodność ze strategią województwa.**

Trzeci cel strategiczny :

Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania.

Szósty cel operacyjny:

Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii.

#### **d) zgodność z innymi programami.**

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego - Priorytet 3 – Rozwój lokalny;  
Działanie 3.1 Obszary wiejskie.

#### **6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.**

Jednostki samorządu terytorialnego gminy, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie samorządów w których 100% udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy, , podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowane z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny, , organizacje pozarządowe non -profit, w tym fundacje , stowarzyszenia, kościoły, związki wyznaniowe, inne jednostki publiczne.

#### **7. Nakłady niezbędne do działania.**

##### **Ogółem**

<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>300.000,00</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>75.000,00</b>

#### **8. Przyjęte mierniki.**

- a) produkty: ilość obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii,
  - b) rezultaty: moc energii (moc zainstalowana) pochodząca ze źródeł odnawialnych (MW)
- oddziaływanie: wielkość migracji ( saldo).

**Zadania inwestycyjne do działania nr 4.**

**POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH  
ŹRÓDEŁ ENERGII**

	działanie	Czas realizacji		wskaźniki	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	gmina	Środki zewnętrzne
1	Modernizacja kotłowni węglowych na kotły opalane drewnem w procesie gazyfikacji docelowo wszystkie obiekty użyteczności publicznej w gminie	-	2007-2013	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza -względy ekonomiczne	300.000,00	75.000,00	225.000,00

Źródło: Urząd Gminy Grodziczno maj 2004 rok- opracowanie własne.

**1. Cel strategiczny nr 5**

**WROWADZENIE KOMPLEKSOWEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI**

**2. Nazwa działania nr 5**

**Współfinansowanie Przebudowy i modernizacji istniejącego składowiska odpadów komunalnych w Lipowcu**

**3. Cel działania**

**Poprawa środowiska oraz krajobrazu. Poprawa ekologicznych warunków życia.**

#### 4. Uzasadnienie działania

Kontrola i sterowanie elementami dotyczącymi gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów powinna obejmować: ilość powstających odpadów, poziom techniczny i sanitarny miejsc oraz sprzętu do gromadzenia i wywozu, częstotliwości usuwania opadów, objęcie usługami wywozu wszystkich mieszkańców i właścicieli posesji, poziom świadczonych usług, warunki dostępności zakładu unieszkodliwiania dla wszystkich mieszkańców, oddziaływanie na środowisko, stan sanitarny wysypiska, ilość i jakość przyjmowanych na wysypisko odpadów, efektywność ekonomiczną w aspekcie cen usług, planu modernizacji i rozbudowy systemu usuwania odpadów. Gromadzenie odpadów komunalnych jest pierwszym elementem systemu gospodarki odpadami. Jest również jedną z funkcji utrzymania czystości na wsi.

#### 5. Powiązanie działania z innymi programami

- a) zgodność ze strategią gminy - dopisać
  - b) zgodność ze strategią powiatu  
Cel operacyjny strategii rozwoju powiatu nowomiejskiego: Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna. Działanie: Uporządkowany system gospodarki odpadami.
  - c) zgodność ze strategią województwa  
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2015  
Cel strategiczny: Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania. Cele operacyjne: Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej.
  - d) zgodność z innymi programami  
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego; Priorytet 3 Rozwój lokalny; Działanie 3.1 Obszary wiejskie
6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu  
Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; Inne jednostki publiczne

#### 7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania

Ogółem:	2004-2006 – 73.601,73 zł;	2007-2013 – 0,00 zł
Gmina i budżet państwa:	2004-2006 – 73.601,73 zł;	2007-2013 – 0,00 zł



## 8. Przyjęte mierniki

Liczba nowo wybudowanych składowisk odpadów (szt.) Liczba zmodernizowanych składowisk odpadów (szt.) Liczba zlikwidowanych składowisk odpadów (szt.)

### Zadania inwestycyjne do działania nr 5

	działanie	Czas realizacji		wskaźniki	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	Gmina i budżet państwa	Środki zewnętrzne
1.	Współfinansowanie Przebudowy i modernizacji istniejącego składowiska odpadów komunalnych w Lipowcu	2004-2006	-	1 przebudowane i zmodernizowane składowisko	73.601,73	73.601,73	0,00

Dane: Urząd Gminy Grodziczno, 2005 rok, opracowanie własne.

### Działanie 3.5.1

#### Cel strategiczny 6.

**POPRAWA ZAOPATRZENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ  
OBSZARU GMINY.**

## **1. Nazwa działania nr 6:**

### **Budowa i modernizacja bazy edukacyjnej**

## **2. Cel działania:**

Zwalczanie dysproporcji w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej na terenie gminy powinno dotyczyć budowy, rozbudowy, modernizacji i wyposażenia gminnej infrastruktury edukacyjnej (przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty) oraz modernizacji i wyposażenia podstawowej infrastruktury ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia).

## **3. Uzasadnienie działania:**

Wyrównywanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępu społeczności lokalnych do infrastruktury sportowej.

Osiągnięcie celów strategicznych Narodowego Planu Rozwoju wyszczególnionych jako rozwój konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki, promocja zatrudnienia i zapewnienie spójności społecznej wymaga odpowiednich inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i sportową.

W Polsce niski poziom wykształcenia osób dorosłych, w porównaniu ze średnią krajów OECD jest nadal niski. Na terenach wiejskich poziom wykształcenia jest relatywnie niższy niż w mieście. Wyraźnie widoczne są dysproporcje pomiędzy miastem a wsią pod względem dostępu do edukacji przedszkolnej. Ponadto istnieje wyraźna różnica pomiędzy osiągnięciami uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i miejskich. Różnica ta zwiększa się wraz z postępem kariery edukacyjnej.

Dzisiaj tylko 4,3% dorosłych żyjących na obszarze wiejskim posiada wyższe wykształcenie. Niski poziom wykształcenia stanowi również ważny problem społeczny i barierę dla transformacji, szczególnie na wsi. Przeszło 40% ludzi w wieku 15-24 lata i aż 45% w wieku 40-49 zamieszkujących obszary wiejskie posiada tylko wykształcenie podstawowe. Co więcej, większość dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ma trudności w dostępie do edukacji. Według danych MENiS tylko 15% dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pomiędzy rokiem życia 15 a 19, kończy szkołę średnią, podczas gdy 46% uczęszcza do szkół specjalnych.

Dlatego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną mają kluczowe znaczenie dla pogłębienia spójności społecznej i poprawy szans edukacyjnych.

W ostatnich latach sport nie należał w Polsce do priorytetowych dziedzin w polityce państwa. Nakłady na rozwój infrastruktury sportowej były na nie zadowalającym poziomie, szczególnie na szczeblu lokalnym. Równocześnie badania wskazują na pogarszający się stan wydolności i sprawności fizycznej mieszkańców tych obszarów. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest niedostatek aktywności ruchowej, który wynika m.in. z braku dostępu do infrastruktury na odpowiednim poziomie.

## **5. Powiązanie działania z innymi programami.**

### **a) zgodność ze strategią gminy:**

Cel strategiczny w strategii rozwoju gminy:

Podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności i kondycji społeczeństwa

Trzeci cel operacyjny:

Świetlice i biblioteki.

### **b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego:**

Cel strategiczny w strategii rozwoju powiatu:

Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu.

Pierwszy cel operacyjny:

Dobra infrastruktura techniczna.

### **c) zgodność ze strategią województwa:**

Drugi cel strategiczny:

Sprawny system edukacyjny dostosowany do potrzeb gospodarki regionu, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich.

Drugi cel operacyjny:

Restrukturyzacja i rozwój obszarów wiejskich tworzących warunki dla nowej działalności.

### **d) zgodność z innymi programami:**

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego , Priorytet 3- rozwój lokalny oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów

Działanie 3.5 Lokalna infrastruktura społeczna 3.5.1.

## 5. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. szkoły, spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; inne jednostki publiczne, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy o systemie oświaty, organizacje pozarządowe a także osoby prawne prowadzące statutową działalność w zakresie oświaty, wychowania i sportu.

## 7. Nakłady niezbędne do działania.

<b>Ogółem</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>800.000</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	<b>0,0</b>	<b>2007-2013</b>	<b>200.000</b>

## 8. Przyjęte mierniki:

produkty: powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe(m<sup>2</sup>)

rezultaty: liczba uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych( osoby)

oddziaływanie: udział osób pozostających na miejscu celem edukacji (%) w tym: udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę średnią oraz udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę wyższą.

## Zadania inwestycyjne do działania nr 6.

### Budowa i modernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodzicznie.

	działanie	Czas realizacji		wskaźniki	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	Gmina Budżet państwa	Środki zewnętrzne
1.	Modernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodzicznie	-	2007-2013	1 obiekt zmodernizowany	800.000,00	200.000,00	600.000,00

Źródło: Urząd Gminy Grodziczno, maj 2004 , opracowanie własne.

## Cel strategiczny 7.

### POPRAWA ZAOPATRZENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ OBSZARU GMINY.

#### 1. Nazwa działania nr 7:

#### Budowa i modernizacja bazy edukacyjnej

#### 2. Cel działania:

Zwalczanie dysproporcji zakresie rozwoju infrastruktury społecznej na terenie gminy powinno dotyczyć budowy, rozbudowy, modernizacji i wyposażenie gminnej infrastruktury edukacyjnej (przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty) oraz modernizacji i wyposażenie podstawowej infrastruktury ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia).

#### 3. Uzasadnienie działania:

Wyrównywanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępu społeczności lokalnych do infrastruktury sportowej.

Osiągnięcie celów strategicznych Narodowego Planu Rozwoju wyszczególnionych jako rozwój konkurencyjnej , opartej na wiedzy gospodarki, promocja zatrudnienia i zapewnienie spójności społecznej wymaga odpowiednich inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i sportową.

W Polsce niski poziom wykształcenia osób dorosłych , w porównaniu ze średnią krajów OECD jest nadal niski. Na terenach wiejskich poziom wykształcenia jest relatywnie niższy niż w mieście. Wyraźnie widoczne są dysproporcje pomiędzy miastem a wsią pod względem dostępu do edukacji przedszkolnej. Ponadto istnieje wyraźna różnica pomiędzy osiągnięciami uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i miejskich. Różnica ta zwiększa się wraz z postępem kariery edukacyjnej.

Dzisiaj tylko 4,3% dorosłych żyjących na obszarze wiejskim posiada wyższe wykształcenie. Niski poziom wykształcenia stanowi również ważny problem społeczny i barierę dla transformacji, szczególnie na wsi. Przeszło 40% ludzi w wieku 15- 24 lata i aż 45% w wieku 40-49 zamieszkujących obszary wiejskie posiada tylko wykształcenie podstawowe. Co więcej , większość dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ma trudności w dostępie do edukacji. Według danych MENiS tylko 15% dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi , pomiędzy rokiem życia 15 a 19 , kończy szkołę średnią , podczas gdy 46% uczęszcza do szkół specjalnych.

Dlatego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną mają kluczowe znaczenie dla pogłębienie spójności społecznej i poprawy szans edukacyjnych.

W ostatnich latach sport nie należał w Polsce do priorytetowych dziedzin w polityce państwa. Nakłady na rozwój infrastruktury sportowej były na nie zadowalającym poziomie, szczególnie na szczeblu lokalnym. Równocześnie badania wskazują na pogarszający się stan wydolności i sprawności fizycznej mieszkańców tych obszarów. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest niedostatek aktywności ruchowej, który wynika m.in. z braku dostępu do infrastruktury na odpowiednim poziomie.

## **5.Powiązanie działania z innymi programami.**

### **a)zgodność ze strategią gminy:**

Cel strategiczny w strategii rozwoju gminy:

Podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności i kondycji społeczeństwa.

Drugi cel operacyjny:

Dostęp do informacji.

Czwarty cel operacyjny:

Stworzenie bazy społecznej.

**b) zgodność ze strategią powiatu nowomiejskiego:**

Cel strategiczny w strategii rozwoju powiatu:

*Zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny powiatu*

Pierwszy cel operacyjny:

*Dobra infrastruktura techniczna*

**c) zgodność ze strategią województwa:**

Drugi cel strategiczny:

Sprawny system edukacyjny dostosowany do potrzeb gospodarki regionu, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich.

Drugi cel operacyjny:

Restrukturyzacja i rozwój obszarów wiejskich tworzących warunki dla nowej działalności.

**d) zgodność z innymi programami:**

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego , Priorytet 3- rozwój lokalny oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów

Działanie 3.5 Lokalna infrastruktura społeczna 3.5.1.

**6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.**

Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. szkoły, spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; inne jednostki publiczne, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy o systemie oświaty, organizacje pozarządowe a także osoby prawne prowadzące statutową działalność w zakresie oświaty, wychowania i sportu.

**7. Nakłady niezbędne do działania.**

<b>Ogółem</b>			
<b>2004-2006</b>	1.762.482,29	<b>2007-2013</b>	<b>0,0</b>
<b>Gmina</b>			
<b>2004-2006</b>	1.385.482,29	<b>2007-2013</b>	<b>0,0</b>

#### **8.Przyjęte mierniki:**

produkty: powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe(m<sup>2</sup>)

rezultaty: liczba uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych( osoby)

oddziaływanie: udział osób pozostających na miejscu celem edukacji (%) w tym: udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę średnią oraz udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę wyższą.

#### **Zadania inwestycyjne do działania nr 7.**

**Budowa i modernizacja gminnej bazy edukacyjnej – Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Mrocznie.**



	działanie	Czas realizacji		wskaźniki	Nakłady do poniesienia		
		2004-2006	2007-2013		ogółem	Gmina i budżet państwa	Środki zewnętrzne
1.	Rozbudowa Sz. P. i Gimnazjum w Mrocznie(sala gimnastyczna,za-plecze)	2004-2006	-	1 obiekt edukacyjny zmodernizowany i rozbudowany	1.762.482,29	1.762.482,29	-

Dane: Urząd Gminy Grodziczno, kwiecień 2005 rok, opracowanie własne.

#### VI. PLAN FINANSOWY - wydatki inwestycyjne na lata 2004-2006

L.p.	Nazwa zadania	Nakłady do poniesienia			Źródło finansowania
		ogółem	Gmina, budżet państwa	Środki zewnętrzne	
1	Rozbudowa stacji uzdatniania wody z rurociągami doprowadzającymi w miejscowości Mroczno,	821.611,99	205.403,00	616.208,99	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE

	gmina Grodziczno				
2	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko, gmina Grodziczno	271.822,03	67.955,51	203.866,52	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
3	Budowa sieci wodociągowej przyłączami w miejscowości Mroczeno – Trzcina, Gmina Grodziczno	321.424,67	162.349,23	159.075,44	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
4.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Trzcina, gmina Grodziczno	418.355,39	145.540,61	272.814,78	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
5	Przebudowa- modernizacja drogi Montowo- Linowiec	446.954,67	199.993,90	246.960,77	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
6	Przebudowa- modernizacja drogi Zwiniarz- Łążyń	486.780,17	217.814,18	268.965,99	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
7	Budowa drogi gminnej Mortęgi - Osowiec	334.682,90	83.670,73	251.012,17	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
8	Przebudowa drogi gminnej Nowe Grodziczno - Rynek	1.613.450,58	403.362,64	1.210,087,94	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
9	Przebudowa drogi gminnej Nowe Grodziczno – Ostaszewo	1.221.895,86	305.473,97	916.421,89	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
10	Rozbudowa Sz. P. i Gimnazjum w Mroczeniu (sala gimnastyczna, zaplecze)	1.762.482,29	1.762.482,29		Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
11.	Przebudowa i modernizacja odpadów komunalnych w Lipowcu	73.601,73	73.601,73	0,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE

**PLAN FINANSOWY NA LATA 2007- 2013.**

L.p.	Nazwa zadania	Nakłady do poniesienia			Źródło finansowania
		ogółem	Gmina Budżet państwa	Środki zewnętrzne	
1	Kanalizacja sanitarna w gminie Grodziczno,	3.500 000,00	875.000,00	2.625.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
2	Oczyszczalnia ścieków sanitarnych	3.500 000,00	875.000,00	2.625.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
3	Przepompownia ścieków	150.000,00	37.500,00	112.500,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
4	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko oraz Mroczenko – Mroczo”, gmina Grodziczno	1.034.312,09	258.578,02	775.734,07	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
5	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Lorki, gmina Grodziczno	1.230.801,79	307.700,45	923.101,34	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
6	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczo – Trzcina, gmina Grodziczno	1.509.829,56	377.457,39	1.132,372,17	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
7	Przebudowa-modernizacja drogi Grodziczno – Janowo-Rynek	1.300.000,00	325.000,00	975.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
8	Przebudowa-modernizacja drogi Zwiniarz - Hartowiec	550.000,00	137.000,00	413.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
9	Przebudowa-modernizacja drogi Ostaszewo - Gronowo	649.000	162.000,00	487.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
10	Przebudowa-modernizacja drogi Boleszyn - Sugajno	534.000,00	133.000,00	391.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE

11	Przebudowa – modernizacja drogi Grodziczno - Montowo	295.801,50	73.950,37	221.851,13	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
12	Przebudowa wiaduktu Linowiec- Tuszewo	500.000,00	125.000,00	375.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
13	Przebudowa – modernizacja drogi Kuligi –Wólka -Mortęgi	580.000,00	145.000,00	435.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
14	Modernizacja kotłowni węglowych na kotły opalone drewnem w procesie gazyfikacji	300.000,00	75.000,00	225.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE
15	Modernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodzicznie	800.000,00	200.000,00	600.000,00	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze UE

## VII. System wdrażania planu rozwoju lokalnego.

1. rozpoznanie zasobu istniejących materiałów oraz opracowań, dotyczących terenu gminy i obszarów stykowych,

2. analiza uwarunkowań rozwoju zewnętrznych i wewnętrznych gminy,
3. określenie diagnozy uwarunkowań rozwoju gminy,
4. określenie z Samorządem Gminy -kierunków rozwoju gminy oraz hierarchii zadań krótko – i długoterminowych.
5. przyjęcie koncepcji kierunków rozwoju gminy,
6. określenie zasad polityki przestrzennej na obszarze gminy,
7. czynności formalno-prawne.
8. realizacja zadań
9. monitoring realizacji poszczególnych etapów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno.
10. Promocja działań gminy oraz budowanie dobrego wizerunku.
11. Ewaluacja etapów Planu Rozwoju Lokalnego oraz dostosowywanie go do nowych sytuacji.

Poszczególne etapy opracowania będą konsultowane z Radą Gminy oraz społecznością lokalną.

## **IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.**

### **1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego,**

Grupa lokalnych liderów , stanowiąca reprezentatywny przekrój społeczny gminy będzie uczestniczyła w ustaleniu kierunków rozwoju gminy i wyznaczy hierarchię zadań inwestycyjnych na lata 2004 – 2006 oraz długoterminowych do roku 2008 i dłużej. Kierunki rozwoju gminy powinny być komplementarne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz Programem Ochrony Środowiska. Ustalone kierunki rozwoju powinny uwzględniać politykę powiatu, województwa Polski i Unii Europejskiej , winny też zawierać priorytety wymienionych polityk. Osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań będą przygotowywały 2 razy w roku sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji inwestycji. Monitorowanie osiągnięcia wskaźników oraz przygotowanie sprawozdań winno powierzyć się ekspertom zewnętrznym , którzy będą informowali liderów Planu Rozwoju Lokalnego – Zespół Monitorujący o wynikach jego realizacji 2 razy w roku.

Rok po zakończeniu każdego etapu Planu Rozwoju Lokalnego eksperci winni dokonać ewaluacji działań oraz zaproponować gminie ewentualne zmiany programu. Każdy etap , każda zmiana winny być przyjmowane w drodze Uchwały Rady Gminy.

Tylko takie podejście do Planu Rozwoju Lokalnego gwarantuje, że nie będzie on kolejnym martwym dokumentem, lecz żywym wnoszącym gminie możliwości dokonywania zmian w miarę jej rozwoju.

## **2. Sposoby oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.**

Plan będzie systematycznie badany w aspekcie realizacji założonych zadań, zgodności z harmonogramem, zgodności finansowej i prawnej (m.in. Ustawy Prawo Zamówień Publicznych). Ocena będzie dokonywana 2 razy w roku przez ekspertów zewnętrznych a jej wyniki prezentowane liderom PRL. Każda ewentualna zmiana będzie przyjmowana w drodze Uchwały Rady Gminy. W przedstawionych przez ekspertów ocenach winny znaleźć się także wyniki osiągniętych wskaźników, które potwierdzą lub podważą słuszność działań podjętych w ramach programu.

## **3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.**

W grupie liderów Planu Rozwoju Lokalnego gminy powinny znaleźć się osoby reprezentujące przekrój społeczny, a więc przedstawiciele biznesu oraz organizacji pozarządowych. Uczestnicząc w opracowaniu programu, później w ocenie realizacji jego etapów będą identyfikować się z jego celami. Stworzenie aktywnych grup społecznych jest najważniejszym warunkiem powodzenia w realizacji planu. Wyzwolenie aktywności mieszkańców pomoże władzom gminy w rozwiązywaniu wielu problemów społecznych. Wypracowanie modelu współpracy gminy ze społeczeństwem będzie zadaniem niełatwym, delikatnym, wymagającym cierpliwości i dobrej woli wszystkich. Dobrze byłoby zaangażować do tego zadania ekspertów zewnętrznych, którzy będą również mediatorami.

Dobrym i pewnym sposobem aktywizowania mieszkańców jest realizacja projektów miękkich, dających szansę do spotkań władz gminy z grupami mieszkańców oraz realizacji działań integrujących ku pożytkowi społeczeństwa gminy.

## **Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno.**

Zaangażowanie liderów Planu Rozwoju Lokalnego w jego opracowanie .

Przyjęcie Planu Rozwoju Lokalnego drogą Uchwały Rady Gminy Grodziczno.

Informowanie mieszkańców na zebraniach wiejskich.

Informacja w lokalnych mediach o możliwości zapoznania się z programem rozwoju gminy.

Zachęcanie liderów do aktywności we wszystkich etapach wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego.

Zorganizowanie konferencji , na której zostanie wyjaśnione znaczenie Planu Rozwoju Gminy dla jego mieszkańców, gdzie zostaną przedstawione plany działań oraz harmonogram.

Realizacja projektów miękkich angażujących mieszkańców gminy i rozwijających gminę społecznie.

Monitorowanie, sprawozdania i raporty z realizacji planu będą stwarzały konieczność zaangażowania się liderów w realizację planu oraz pozwolą na dokonywanie zmian dla dobra gminy.

Systematyczne informowanie społeczeństwa o zadaniach realizowanych w ramach programu.

Umieszczania informacji na tablicach ogłoszeń zwyczajowo czytanych przez mieszkańców.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami w celu optymalizacji działań związanych z wdrażaniem i realizacją Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno.

